

201

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ LUNARĂ DE EDUCAȚIE -
CULTURĂ PROFESIONALĂ ȘI
AFIRMARE NAȚIONALĂ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Director: D. Mărgineanu.

Zalău
Anul XIII.
No. 2—3.

CUPRINSUL :

<i>Gh. Tulbure</i> : Sate și dascăli — — — —	41
<i>Dumitru Dima</i> : Femeia ca educatoare și sprijin al școlii— — — —	44
<i>Gh. T. Jussel</i> : Despre educația fizică ✓ —	49
<i>Dr. N. Cotoi</i> : Alimentația copilului — —	55
<i>Dimitrie Bob</i> : Exerciții de educație fizică ✓—	57
<i>Ardelean I. sen.</i> : Istoria inv. românesc din Sălaj ✓	59

LITERATURĂ :

<i>Gh. N. Chiper</i> : Mamei— — — — —	63
<i>Altai M.</i> : Prima zi de școală — — —	64
<i>Gh. B. Bălaj</i> : Lecția de model — — —	68
<i>Forțofoiu A. D.</i> : Decor de iarnă — — — —	69

PAGINA CERCURILOR CULTURALE :

<i>I. Știrbu</i> : Puterea rugăciunii — — —	70
---	----

CĂRȚI :

72

Gh. Tulbure: Sate și dascăli. — *Ioan Ardeleanu* senior: Istoria învățământului românesc din Sălaj. — *Radu Petre*: Rolul învățătorului ca factor de îndrumare socială. — *Madách-Goga*: Tragedia omului. — *B. Iordan*: Invățătorii. — *Mihail Lungianu*: Comoara lui Prâslea. — *Dr. A. Gociman*: România și revizionismul maghiar. — *Tudoran D.*: Bazele psihologiei caracterului. — *N. Apostolescu*: Tehnica studiului individualității în școala primară

CRONICĂ- INFORMAȚIUNI :

82

Lămuriri pentru examene. — Bugetul Ministerului. — Imnul copiilor. — Adunarea generală a Asociației. — Soc. de cântări „Doina Sălăjană”. — *† Eugen Popescu*. — *† Teodor Mariș*. — Examenul de capacitate la școlile normale. — Examenele de diferență la cursul complementar. — Dela Asociația Generală. — Examen amânat

<i>Buletinul Revizoratului Școlar</i> — — — —	90
<i>Pagina Asociației</i> — — — — —	100
<i>Poșta Redacției</i> — — — — —	104



ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație - cultură profesională și afirmare națională

SATE ȘI DASCĂLI

(Fragment*)

Aruncat de soartă într'un sat de oameni oproșiți, înzestrat cu o pregătire dubioasă și purtând stigmatul unei mucenicii ignorate, tânărul învățător, pus în fața unor aspre realități, este lăsat să lupte cu'n vast complex de adversități. Este firesc să i-se pară, că toți vor să-i stingă biata lumânărică, pe care o ține stios în mână. Acestui tânăr i-se cere un suport moral de granit. O permanentă putere de autogalvanizare a elanului propriu. I se cere răbdarea lui Iov și înțelepciunea lui Solomon. I-se cere să fie crou și mucenic. Lupta se dă, evident, cu mijloace inegale. De aceea biruitorii sunt rari. Cu atâtea sarcini pe umerii lui firavi, dezarmat și nepreparat de luptă, fără casă, fără masă, silit adesea să se culce mai flămând, decât copilul țaranului, să nu ne mirăm, că mizeria-l alungă uneori în brațele disperării. Dar brațele desnădejdiei sunt prea stringente. Și atunci nenorocitul se refugiază în brațele omului politic, care i-se prezintă în ipostaza miraculoasă de salvator. Cunoaștem acest proces sufletesc, care se petrece sub ochii noștri și trebuie să asistăm neputincioși la tragica lui desfășurare. De unde să știe bietul dascăl, că sbuciumul lui sufletesc pentru omul politic este un fleac? De unde să bănuiască, că preocupările lui de ordin moral și cultural pe demagogul politic îl lasă rece?

Din băltoaca politicianismului nu puteau să răsară, decât florile răului. Deaceea, alături de dascălul mucenic de ieri, avem azi tipul nou: dascălul-trepăduș. Alături de acel nobil și sfânt chip ofilit, pe care-l găsim veșnic în mijlocul copiilor, într'o cocioabă de bârne fără geamuri, cu mămăliga făcută pe 3 zile înainte, cu grai blând și resemnat, alături de vechiul martir al datoriei, avem astăzi pe dascălul tembel, șmecher și cu tupeu. E tipul nou de contrafacere, pe care l-au plămădit moravurile vremii noastre. În loc să stea de vorbă cu sătenii,

*) Din volumul dlui Gh. Tulbure: „Sate și dascăli” apărut în editura revistei „Școala Noastră”.

el fuge din sat. Il găsești veșnic la oraș, pe corso, cu țigara 'n gură, la cafenea jucând table, zilnic la revizorat, fără nici o treabă, pe scările tribunalului, încurcat în interminabile procese de calomnie, sau discutând grav în anticamera prefectului. Il găsești pretutindeni numai în școală nu. Din păcate, buruiana rea năpădește tot mai mult firele de grâu curat.

* * *

Pentru ca învățătorul să poată fi aceea ce trebuie să fie, un factor viu și determinant în procesul de civilizare al satului, el are nevoie de o pregătire pe măsura obiectivului său. Or, pregătirea profesională, cu care părăsește dascălul de astăzi băncile școlii, s'a dovedit nesuficientă. Vorbind de datoria învățătorilor de a alcătui monografia satului, un profesor ardelean, spune categoric, că majoritatea nu-și îndeplinește rostul social și cultural. Ei nu manifestă convenita înțelegere pentru bogăția valorilor de cultură satească și nu înțeleg să dea învățământului un raport organic cu satul. «Pregătirea de astăzi a dascălilor ignorează multe laturi importante ale activității, care-i așteaptă în mijlocul țăranilor».

Imperativele vremilor noastre cer de sigur oameni cu altă structură sufletească și cu alt suport moral. Acesta nu-l poate da, decât o școală normală cu altă programă, în care să intre și problema ridicării satului, pe cale economică și socială, cu toate ramificațiile ei. Atunci când termină școala, învățătorul de mâine va trebui să-și cunoască bine câmpul de operații.

Deaceea, ar trebui să dispară din școala normală atmosfera de semănătorism leșniat și de romantism visător, care se mai păstrează din cele trecute vremi. Să dispară poetizarea nebuloasă a unei pregătiri, care trebuie să fie pozitivă și masivă. Avem nevoie de dascăli cu pregătire practică și cu simțul adânc al realităților satului, gata să dea piept cu ele și să le biruie, iar nu de copilandrii ratați și dezorientați, cum ne vin mulți, cu veleități de poeți, de reformatori, de gazetari și de politicieni, cari în mijlocul plugarilor se simt străini.

Adevăratul învățător înțelege să-și confunde destinul său cu al satului. Cel ce nu înțelege această religie, n'a înțeles nimic din chemarea lui.

* * *

Dar un lucru nu trebuie uitat. Oricât ar fi de identificat cu rostul său, opera de întărire și de ridicare a satului nu se poate sprijini numai pe umerii învățătorului. Un singur stâlp nu este deajuns pentru clădirea, de care vorbim. Ca să fie trainică ea trebuie să se razime cel puțin pe trei stâlpi: preotul, notarul și învățătorul. Cunosc sate, a căror populație era vestită de oameni răi, stricați și chiar hoți de drumul

mare. Un dascăl înțelept și aatoritar, mână în mână cu notarul, i-a transformat pe încetul într'un sat de gospodari model, de oameni cu frica lui Dumnezeu. Ridicarea satului începe dela formarea conducătorilor săi firești. Aici este alfa și omega culturii poporului. Numai din strădania lor dărză, în aceeași brazdă, poate să răsară primenirea unor stări rele și năravuri înrădăcinate. Numai ea poate să schimbe fața satului, prin înfăptuiri reale și de lungă durată. Iar menirea învățătorului aceasta este: să schimbe fața satului. Să creieze acolo o nouă formă organică de cultura pe toate țărâmurile. Adevăratul cărturar dela sat se deosibește, așadar, de cărturarul dela oraș. O deosebire esențială. El este mai mult un țăran luminat, care trăiește cot la cot cu obștea satului și nu se desprinde prin nimic de viața lui. Invățătura din școala normală poate fi cât de vastă, cât de patriotică și de pedagogică, dacă spiritul ei îl înstrăinează pe dascăl de cei nevoiași și neștiutori, dacă ea-l face să se simtă desmoștenit și, ajuns acolo în sat, el rămâne un izolat, un pantalonar mândru și disprețuitor, zadarnică este toată școala lui și toată învățătura lui. Decât așa, mai bine să plece din sat. Tăria noastră de veacuri, stânca de care s'au sfărmat valurile dușmanilor în trecut, a fost legătura strânsă între cărturari și popor. Legătura aceasta, care mai ales în Ardeal a fost mai puternică și mai sinceră, astăzi începe să slăbească. Așteptăm deci noua școală normală, care să dea învățătorilor întregă pregătirea de care au nevoie pentru a fi adevărați stâlpi ai satului. Mai așteptăm să se schimbe câteva articole din legea învățământului primar, care constituie o adevărată plagă a școlii. Și 'n fine o serie de alte schimbări în organizarea școlară, de care nu e locul să vorbim acum.

* * *

Educația unui popor, ridicarea lui în cultură este o operă anevoioasă, care se face pe încetul și paralel cu anumite prefaceri de ordin social și economic. Cultura nu se face cu risipă de vorbe. Sufletul unui neam se alcătuiește fărâmiță cu fărâmiță. Fiecare suntem datori să dăm din sufletul nostru atâta lărâma de cultură și de tradiție, pe care am moștenit-o, pentru a întări și a ridica spre culmile luminii pe țăranul «fără de care nici un lucru mare nu se poate face» — cum spunea Alexandru Papiu Ilarian, la 1860.

Gh. Tulbure.

FEMEIA CA EDUCATOARE ȘI SPRIJIN AL ȘCOLII.

Omenirea prin vlastarele, ei mai răsărite urmărește desăvârșirea vieții — Viața se desăvârșește prin educație atât a minții cât și a inimii. — Și fiindcă temelia țării și nădejdea neamului o formează pătura țărănească, care prin mulțimea sa, a adus cele mai mari jertfe la întemeierea României-Mari, se cade a se da o mare educație, în genere la sate.

Aci educația se face în familie și școală.

Dacă în familie bărbatul este stâlpul sprijinitor în afară, femeia are rolul principal în interesul casei.

Că mamele sunt centrul familiei, izvorul sentimentelor nobile și generoase, n'avem decât să frunzărim istoria trecutului și ne vom convinge.

La străini. Cornelia (mama Grahiilor) care a trăit cu 120 ani înainte de Hristos, a rămas văduvă cu 12 copii. Pentru a-și crește mai bine copiii, ea n'a voit să se căsătorească cu un rege, vrând să rămână văduva unui Roman. O doamnă foarte bogată laudându-se cu bijuteriile ei, îi cere și Corneliei să le arate pe ale sale. Cornelia arătându-și copiii zice: «Iată podoabele și bijuteriile mele».

Și cât de ideală era femeia spartană care, pornindu-și fiul la luptă îi ura astfel: «S'au cu scutul, s'au pe scut, invins niciodată». Cu câtă mândrie ni se povestește astăzi de vechiul spartan care fiind rănit de moarte și văzând pe inamic că vrea să-i înfigă sulița în spate — zise: «Te rog înfige-mi-o în piept, că maica mea ar muri de rușine crezând că am primit moartea fugind».

Cu drept cuvânt se zice că mama are războiul cu ițele hotărâtoare în urzeala pânzei noastre sufletești.

Intr'o convorbire pe care a avut-o Napoleon cu o doamnă la întrebarea lui: «Ce ne trebuie ca să îndreptăm poporul?»

Domna a răspuns scurt: «Mame». «Da» zise Napoleon, mama este un sistem întreg de educație.

Au fost femei demne de laudă și la noi Români.

Cine n'a auzit de Ecaterina Theodoroiu care s'a sacrificat pentru binele patriei.

Carmen Silva spunea adesea:

«Nu este decât o fericire, datoria,
Nu este decât o mângâiere, munca,
Nu este decât o bucurie, frumosul».

Să muncim pentru copiii noștri, cum însăși ar fi muncit pentru unica-i fiică Maria, de care nu s'a bucurat, deoarece moartea nemiloasă i-a răpus-o după 3 ani și 6 luni.

De atunci regina și-a revărsat dragostea asupra poporului.

Mamele Domnilor noștri își creșteau singure copiii, inspirându-le frica de Dumnezeu, iubirea neamului a limbii și obiceiurile strămoșești. Oltea mama lui Ștefan cel Mare a fost una din cele mai vrednice femei. Ea a știut să-și crească copilul și să-l îmbărbăteze la nevoie. «Du-te la oștire, pentru Țară mori, și-ți va fi mormântul încoronat cu flori». Doamna lui Mihaiu Viteazul își crește cei doi copii Nicolae și Florica și iea parte la necazurile și bucuriile soțului său. Marica, Doamna lui C. Brâncoveanu a avut 4 băieți și 7 fete și le-a dat cea mai îngrijită creștere.

Se cunosc femei educatoare ale întregului neam. Milița, soția lui Neagoe. Domnița Bălașa, fiica lui Brâncoveanu și-a lăsat prin testament averea pentru zidirea și întreținerea unui azil pentru săraci și a zidit biserica Domnița Bălașa din București.

În zilele noastre regina Maria, Majestatea Sa Elena susțin opere educative și de binefacere pentru tot poporul.

Cel mai frumos exemplu de mamă, ni-l dă femeia româncă muncitoare. Prin muncă proprie își crește copiii săi, ajută la munca câmpului și îngrijește și de gospogărie. Dacă sătencele noastre nu sunt bune educatoare nu este vina lor, ci a vitregiei vremurilor. Ce trebuie să facă o mamă vrednică? Să muncească alături de soțul ei pentru asigurarea celor viitoare.

Să trăiască în înțelegere cu soțul, oferind copiilor, icoana unei familii cinstite în care domnește ordinea, supunerea, iubirea și munca. De femeie și numai de ea depinde ca înțe-

riorul casei să ia o înfățișare veselă, caldă care face pe bărbat să se lipsească de distracții în afară, cari nu mai au pentru el farmecul căminului său. Iar copiii își amintesc până la adânci bătrânețe de cuibul cu dulcile îngrijiri, ce s'au primit dela mama lor povețe și pilde de bună purtare. Această amintire rămâne cimentată și pentru cei crescuți în palate și pentru cei ce și-au petrecut copilăria în cea mai umilă casă.

Se cunosc și femeii nevrednice: Cele leneșe, cele cicălitoare. La oraș cele ce se țin de petreceri, nu-și alăptează ele copiii, ci îi lasă pe seama doicilor. Prin destrăbălare și lux aceste femei distrug familia. Printre altele cunosc un exemplu de femeie nevrednică. Un băiat a fost osândit la moarte pentru crimă. Fusese fiul unei femei bogate. Ea nu se ocupa de el. Il lăsase de capul lui. El își cheltuise toată averea. Se înrăutățise, furase apoi omorise oameni. Când să fie omorât vede printre lume la locul execuției, pe mama sa. Își cere voe s'o sărute. Ii apucă limba și i-o retează. Apoi declară că limba mamei sale e vinovată că el eșise criminal. Acea limbă l'ar fi putut îndrepta dacă-l povățuia în copilărie, să se ferească de furt și alte lucruri nepermise.

După cum vor crește mamele copiii: așa va fi și viitorul statului.

Vom forma copii și cetățeni buni, mamele care se îngrijesc chiar din momentul nașterii, de tinerele lor odoare.

Chiar din fragedă copilărie trebuie să-i obișnuiască să vorbească frumos să se poarte bine, să fie ascultători, supuși, miloși și respectoși. Mama trebuie să-i deprindă cu fapte bune, să supravegheze jocurile și copiii cu care se joacă ca să nu se obișnuiască cu deprinderi rele. Cât de mare este rolul mamei în familie, ni-l spune un învățat al nostru D-l Mehedinți: «Pentru a îndrepta un popor, cuvântul cel dintâiu să-l spună mamele. E așa de mare rolul lor, încât putem spune că orice ar face, biserica, școala și toate instituțiile statului, dacă mamele nu vor fi bune, zadarnice vor fi toate silințele». Părintele cel mai bun, cel mai deștept nu poate să facă nimic pentru copii, dacă soția lui nu va lucra în înțelegere cu el.

Mama fiind mai aproape de copii, le dă primele sfaturi despre Dumnezeu, despre biserică despre școală,

De când este mic copilul va trebui să simtă că sunt lo-

curi care le sunt permise și care nu. Lăsat în voia lui cu greu îl înfrânăm mai târziu.

Este o mare greșală pe care o fac mamele alintându-și prea mult copilul.

Să sădim în sufletul copiilor deopotrivă simțul datoriei.

Să facem din ei cetățeni cinstiți, precum și soți demni de stima și dragostea tovarășei lor.

O mamă trebuie să inspire tinerilor curaj. Un fiu curajos și o fată bine crescută ne arată mărinimia și nobilitatea sufletului său.

De altfel în familie se desfășoară multă energie, însă aceasta se face în liniște. Nimeni nu suferă mai mult ca mama în vreme de restriște și boală și nimeni nu se plânge mai puțin.

Experiența ne arată că și femeile sunt în stare să inspire curaj ca și bărbații.

În timpul regelui Iacob II-lea la o intrigă ce se urzise împotriva lui, l-a scăpat o femeie. Fiind chiar în palatul regal își vâri brațul în loc de zăvor la ușă, împiedicând pe conspiratori de a intra înăuntru, în timp ce regele și regina au scăpat teferi pe o ușă dosnică. Brațul îl ținu până i se rupse. Și câte alte exemple.

O mamă bună va deprinde pe copii să iubească: cinstea, dreptatea, adevărul, frumosul și să se ferească de lene, hoție și alte vicii. Se va insufla dragostea de neam, de credință strămoșească, de obiceiuri, de limbă, de frumosul nostru port, de cântecele și jocurile naționale. Trebuie iarăși a-i obișnui cu iubirea față de săraci etc.

Ori cât ar munci mama, familia nu poate desăvârși educația copiilor și de aceea va merge mână în mână cu școala.

Școala tinde să desăvârșească viața unui popor.

Școala continuă ce s'a făcut în familie, îndreaptă și adaogă, deșteaptă gustul pentru tot ce-i bun și adevărat. Și pentruca să-și îndeplinească aceasta trebuie susținută de familie și mai ales de mamă.

Femeile cari au susținut și ajutat școala sunt multe.

Vom cita numai pe cele mai de seamă: Elena Cuza soția Domnitorului Cuza, a cercetat și ajutat școalele de fete.

La 1862 transformă un spital în azil pentru copiii găsiți. Dădu 1000 de galbeni pentru lărgirea și înfrumusețarea lui,

Azilul are 3 secții: școala normală de învățatoare, școala profesională și școală de gospodărie.

Azilul ajunge pepinieră educatoare a tineretului românesc.

Au mai susținut școala: regina Elisabeta, regina Maria, Dna Cantacuzino și altele.

Mama va susține școala, arătând copiilor învățătura ca ceva înălțător și frumos, iar nu ca amenințare.

Cum mama cunoaște mai deaproape apucăturile copilului le va comunica învățătorului. Acasă sa îndemne pe copil să aibă grijă de lecții și să-și scrie temele. Școala este și ea o mamă bună, de aceea trebuie ajutată, căci în puterile mamei și ale școalei stă viitorul neamului.

«Astă vară am fost în satul meu natal să aduc prinos de recunoștință mamei mele. I-am dus flori și o cruce de piatră, prea puțin pentru tot ce mi-a făcut.

Părinții mei au fost plugari modești, muncind în dijmă la proprietar, iar biata mamă muncia cot la cot cu tata.

De când soarele aprindea cămașa secerătorilor, mama aduna mânușele de grâu și le punca pe legătură. Eu legănam un frățior mai mic la umbra carului. Din când în când își ascuțea auzul să priceapă ce facem la car.

La prânz, când răzele soarelui cad ea niște sulite de foc, când tata mai fura din odihnă, singură mama își făcea datoria către fratele mai mic.

Seara când veneam acasă, după ce tata dejuga boii și mai rostea câte ceva, mama pregătea cina și cocea pâine pentru a doua zi. Se culca cea din urmă și se scula cea din-tăiu. Când se revărsa zorile plecam la câmp.

Cu capul în poala mamei, în legănatul carului, ascultam sfârșitul fusului dela furca mamei, ca pe un cântec domol.

Iarna o văd în războiu cum lovește ritmic, cu vătale, în trâmba de pânză și cum subvelnița fuge furioasă printre lire.

Seara la gura sobei mă îndemna să citesc din cărțile mele, iar dânsa îmi spunea basme cum un smeu a furat o față de împărat.

De câte ori citesc câte un basm, sufletul mi-se înmoaie sub îmbulzeala aducerilor aminte și totdeauna mă gândesc la mama și la femeia dela țară».

Dumitru Dimă.

DESPRE EDUCAȚIA FIZICĂ

Viața se manifestă în mișcări. Se începe cu mișcări și trăim până când ne putem mișca. Mișcarea este activitatea, funcțiunea organelor noastre corporale. Aceste organe sunt de două feluri: interioare și exterioare. Organele interioare se mișcă fără întrerupere, zi și noapte, începând la momentul nașterii până la ceasul morții. Aceste mișcări ale organelor interioare, le numim mișcări reflexe. Mișcarea organelor exterioare depinde de la voința noastră. Sub educația fizică, înțelegem a ne pune în mișcare aceste organe și în general, tot corpul nostru. Aceste mișcări să fie provocate prin muncă și prin exerciții fizice propriu zise. Urmarea firească a mișcării organelor interioare este: o mișcare mai intensivă, mai repede a organelor interioare. Teoria de selecțiune a marilor filosofi naturaliști zice: organele, a căror activitate scade din diferite cauze, se dau leneviei, se slăbesc și se selecționează din generație în generație, în măsură, în care erau neactive. Omul de natură, care duce o luptă grea pentru existență, pentru traiul lui, încordându-și toate puterile fizice pentru existența sa în contra valorilor vieții, are un corp mai vârfos din toate punctele de vedere. Acești oameni nu suferă de atâtea boli moderne, iar cu dinții lor, cari din cauza alimentelor crude, nu sunt pe drumul selecționării, pot să îndoiască chiar un cuiu gros.

Omul modern, care beneficiază de toate comoditățile culturii, este expus atâtor boli, încât cazurile mortalității arată mai multe procente la noi, decât la sălbatici, cu toate că avem medicină atât de modernă. Dacă cultura ne-a slăbit corpul, atunci tot cultura să fie aceea, care să ne dea metodele și mijloacele pentru formarea corpului și întărirea sănătății noastre. Educația fizică trebuie să aibă în vedere: neadormita purtare de grijă de desvoltarea omului. Un om desvoltat să aibă: corp întreg, puternic, sănătos și frumos. Corpul să se

desvolte armonic cu mintea, prin exerciții corporale sistematice. «Minte sănătoasă în corp sănătos»! Un corp întărit prin gimnastică și muncă sănătoasă, supoartă mai ușor oboseala, durerea și boala, pe când corpul slab n'are rezistență în contra acestora. Un trup bolnăvicios împiedecă mult funcțiunea sufletului nostru, întrucât nu poate să dea avânt imaginației, slăbește memoria și turbură gândirea.

Nici muncitorii să nu neglijeze educația fizică, pentru-că mișcările corpului lor sunt nearmonice, căci numai organele acelea sunt în mișcare, cu care lucrează în meseria lor. Este deci o mare greșală a spune: omul, care desfășoară muncă fizică, n'are nevoie de educație fizică. Corpul omenesc trebuie să fie educat tocmai așa, cum se educă sufletul. Noi trebuie să fim purtătorii futuror însușirilor trupești și sufletești ale generațiilor trecute. Avem datoria sfântă, ca să dezvoltăm, ca să îmbogățim aceste însușiri, lăsându-le generațiunilor viitoare.

«Educația fizică este o datorie cetățenească; prin ea se asigură conservarea sănătății unui popor și transmiterea voinei, curajului și umanității; însușiri, cari formează fundamentul unui sănătos organism de stat». Vorbele marelui Hindenburg: Necesitatea educației fizice este glasul epocii noastre și reînnoirea sufletească a popoarelor provoacă un renaissance al corpului omenesc.

Educația fizică să se înceapă chiar în prima epocă a copilăriei. Săracii copii, abia vin pe lume, vor fi înfășajați și legați în perină, timp de mai multe luni fără să se poată mișca. Copilul plânge și plânge, nu-i place această închisoare din partea iubitei sale mame. Când îl desface, pentru a-l pune în uscat, sărmanul își mișcă toate membrele după placul lui, este fericit și râde de bucurie. Această fericire nu ține mult, va fi înfășat și legat din nou «să nu se răcească și să nu devină diform». Pentruce suntem dușmanii libertății acestor micuți? Părerea părinților nu se schimbă nici mai târziu, când copilul e mărișor. Copilul să nu se joace pentru a nu-și rupe hainele; să nu fugă, să nu se dea pe ghiață, căci ghetetele sunt scumpe; să nu se scalde în liber, pentru-că se va înneca; să nu se urce în arbore, pentru-că cade jos, etc. Acel copil este considerat ca «bun», care se retrage într'un colț al camerei și nu merge nicăiri, n'are prieteni, nu-i plac jucăriile, etc. Hai-

nele lui sunt totdeauna curate, nerupte, o pereche de ghete îi ajunge pentru mai mulți ani, etc. Nenorocit copil, mai bine nu s'ar fi născut! Ce viitor așteaptă pe un astfel de copil și ce neam este acela, care se compune din astfel de indivizi!? Nu atunci avem să disperăm, când copilul nostru se urcă în vârful pomului, ci atunci, când șede acasă și nu îndrăznește a eși singur afară, când s'a făcut întuneric.

Ce să așteptăm dela casa părintească, ce privește educația fizică, dacă această specialitate, atât de mult reclamată de pedagogia modernă, abia poate să-și facă drum în școlile noastre. Educația fizică este ultimul obiect din toate punctele de vedere, iar nota se dă după notele din celelalte studii. La oră de educație fizică se face altceva, ce este mai mult reclamată de domnii controlori. A trecut timpul acela, când au zis: «Ingrijiiți-vă de sufletul vostru și torturați-vă trupul!» Azi avem o altă lozincă: între fiziologia și psihologia sunt efecte reciproce. Corpul este purtătorul sufletului, iar sufletul este partea cea, prin care corpul nostru se deosebește de corpul animalelor. Această deosebire însă, există numai până ce trăim, până ce avem suflet. Un cadavru omenesc se deosebește numai prin formă de cel al unui animal. Sufletul se manifestă prin mișcările corpului, prin faptele omenești. Sufletul dictează, el este comandantul suprem. Sufletul a condus mâna marilor pictori, arhitecți, pianiști, etc. Tot sufletul a fost acela, care a dictat operele lui Dante, Goethe, Shakespere, etc. Corpul fără suflet e o masă moartă din punct de vedere cultural, iar sufletul fără corp, nu poate să se manifeste în mod vizibil. Altfel se prezintă un copil mușcat de un câine, decât cel care stă în fața unui pom de crăciun. Alte semne putem observa pe fața unei mame, al cărei copil este pus în sicriu și iarăși alte pe cea a unei mame, al cărei copil aleargă din școală cu obrazul rumenit, obținând un certificat bun. La declamări se observă imediat, dacă copilul și simte cele spuse. Intrând într'o casă, observăm imediat felul, cum suntem primiți. Mă'ntâlnesc cu un prieten bun, pe care de mult nu-l vedeam. În strângerea de mână la această revedere, în cât nu este exprimată starea noastră sufletească! Corpul și mai ales fața, este oglinda sufletului și invers, starea corpului influențează activitatea sufletului.

Exercițiile corporale formează condiția fundamentală pentru



activitatea normală a sufletului, pentru întreaga noastră viață sufletească. O plimbare în aer liber ne dă putere proaspătă la observare, impresiuni adânci și gândiri noi. Seara, când trupul e obosit, activitatea sufletului scade tot, iar dimineață, după un somn sănătos, atât trupul cât și sufletul este vioiu, activitatea lor este iute și mai rodnică. Dacă nu dormim o noapte sau chiar două, a doua zi, nu numai trupul este incapabil a îndeplini o muncă mai serioasă, dar și sufletul. Dacă acesta n'ar avea nici o relație cu trupul, atunci obosirea acestuia n'ar influența activitatea aceluia. Fiecare are ocazie să observe în școala sa acest adevăr. O educație fizică de 10 minute înviorează o clasă obosită, indispusă. Marele Goethe, după o activitate încordată a mers în Italia: «Ins Land wo die Zitronen blühen und im dunklen Laub die Goldorangen glühen»... să se odihnească acolo, urcând stâncile Apeninilor și plimbându-se la malul Mării Adriatice, îi venia muza cea mai bogată, cea mai admirabilă.

În școala modernă, educația fizică să stea la un loc de frunte, luând în considerație scopul final al acestui obiect: prin educația fizică vrem să educăm pe omul ideal al viitorului, pe cel întreg atât trupestă cât și sufletește. Această idee a provocat școala activă, care înseamnă o revoluție în metodele de propunere din trecut. Copiii, înaintea vârstei de școală, beneficiază de cea mai mare libertate, presupunând cel puțin. În odaie, toate obiectele sunt răsturnate de el; în curte, șură sau șopron, nici ultimul colț nu rămâne necercetat și toate cărămizile, pietrele, etc. sunt mișcate din loc, cel puțin odată pe zi. Curtea nu-i ajunge, trece pe stradă, unde găsește tovarășii săi. Copilul e activ de dimineața până seara: face-desface, zidește-sdrobește, ridică-pune jos, se ceartă-se împacă, plânge-râde, etc. O zi din copilărie este mîniatura întregii noastre vieți adulte.

În această epocă vine timpul școlii și întrerupe activitatea firească a copilului. Acel copil, care n'a putut să șadă 2 minute la un loc, să stea într'o bancă îngustă timp de 3—4 ore? În această stare sufletească, într'o astfel de poziție să fie atent, să'nvețe, să răspundă? Este o imposibilitate pentru un copil sănătos și normal. Copilul crește, corpul lui se dezvoltă și această dezvoltare reclamă cât mai multe mișcări din partea copilului. Școala modernă să'nțeleagă, să respecte co-

pilăria, ea să dea ocazie copilului ca să-și continue viața lui copilărească, sub paza și pe lângă îndrumările, instrucțiunile învățătorului. Ideia, de-a educa corpul în armonie cu sufletul, de mult a apărut pe orizontul pedagogiei, însă n'a ajuns la culminație nici până în prezent. Toți educatorii să fie pătrunși de însemnătatea acestei idei, căci numai atunci vor da cuvenită atențiune educației fizice. În timpul educației fizice și mai ales la jocuri, avem cea mai bună ocazie ca să pătrundem în inima, în sufletul copilului.

Un copil sau un tânăr, al cărui organism este în plină dezvoltare, are mare nevoie de multe mișcări și această nevoie îndeamnă pe copil și pe tânăr la jocuri, la mișcări. De aceea, nu e de ajuns să ținem regulat orele de educație fizică, ci trebuie să eșim din școală cu elevii de câte ori putem. Mai toate orele poți să le ții în aer liber, dacă vremea e suportabilă. Ora de geografie, de geometrie, de istorie, de științe fizico-naturale, de igienă, de desen, de exercițiu de memorie (declamări în aer liber), etc. să fie aranjate astfel, ca copiii să facă mișcări: pășind, fugind, sărind, urcându-se, desemnând, măsurând, numărând, declamând, privind, observând, etc. la fața locului. Numai astfel vom putea ține acord, armonie între dezvoltarea corpului și a sufletului. Educația fizică să se continue în vârstă de după școală. Tinerimea, eșită din școală, nu poate fi lăsată pe stradă, după care urmează ascunzătoarele cele mistice, imorale, unde își strică atât sufletul cât și sănătatea corpului. Școala să aibă o continuare ce privește educația inteligenței, a moralei și a corpului. Învățătorul să nu rupă legătura cu tinerimea eșită din școală, ci s'o păstreze până ce aceștia vor intra în serviciul militar. Tinerimea să fie concentrată: în cercuri culturale, în căminuri, pentru a putea continua educația morală și intelectuală; în cluburi sportive, pentru a putea continua educația fizică prin diferite sporturi.

În Germania sunt învățători de specialitate pentru conducerea tinerimei în diferite ramuri sportive. Acolo rareori se găsește o școală, pe lângă care să nu fie o sală de gimnastică, înzestrată cu cele necesare. Nu vorbesc despre școlile orășene, unde tinerimea are toate posibilitățile a se exercita în diferite sporturi. Acolo se poate vedea o tinerime dezvoltată, atât trupește cât și sufletește. În școlile primare am gă-

sif elevi și eleve de 12—13 ani, așa de bine desvoldați, încât am crezut că sunt cel puțin de 15—16 ani.

Țara noastră are să urmeze această pildă, cu ajutorul tuturor organelor și instituțiilor sale educative și sportive. Această mândră țară trebuie să aibă o mândră tinerețe, care să fie vrednică a o stăpâni.

Pregătirea premilitară este un pas înainte pentru realizarea acestui scop, acestui ideal. Această pregătire premilitară, pe lângă scop sportiv, are un scop și mai însemnat și anume: a educa în tinerețe sentimentele sale patriotice față de tron și de țară; disciplină militară față de autorități; abilitatea de a lupta și dacă se cere a și muri pentru păstrarea integrității acestei țări, întregită prin atâtea jertfe. Pregătirea premilitară română a fost provocată de celelalte țări din jurul nostru, care se înarmează până'n dinți, cheltuind pentru aceasta sume enorme din bugetul țării. Destul de dureros, că nici după un războiu atât de sângeros, nu vrem să ne adunăm sub aripile Ingerului păcii. Atmosfera Europei cam greu se curățește de praful de pușcă, ce s'a împrăștiat în ultimul războiu. Toate conferințele și întâlnirile sunt încoronate cu succes, sau cel puțin cu vorbe frumoase, protocoale lungi, promisiuni minunate și banchete pompoase; însă, conferințele de desarmări, nu ne-au adus nici măcar atâta. Așteptăm pe al doilea Mesia, care să mpace popoarele europene, mântuindu-le astfel de pierdere, de nimicire.

Examinând spiritul armatelor care au stat în luptă în războiul mondial și în războaiele anterioare, vom ajunge la convingere, că armata acea, care a finit piept timp de 4 ani în contra lumii întregi, a fost alcătuită de indivizi crescuți între împrejurări și condițiuni cerute de prezentul articol. Fiecare ostaș era un mic Hindenburg, viguros, oțelit, crescut și educat într'o atmosferă creiată de el și de ceilalți, cu el de o seamă. Cum a putut Napoleon cel Mare să nvingă mai toată lumea? Cu mărimea armatei sale? Nu, cu spiritul armatei, cu indivizi de caracter și disciplină. Soldații lui Napoleon cel Mare erau crescuți într'o atmosferă recerută de el, erau spirite din spiritul lui, erau Napoleon în miniatură.

În viitorul războiu va învinge spiritul: caracterul, disciplina, exaltarea pentru scop, etc. și nu numărul ostașilor sau cantitatea munițiunii; va învinge omul crescut, educat și nu soldatul înrolat, plătit...!

Gheorghe T. Jussel
inv. dir.

HIGIENA COPILOR.

ALIMENTAȚIA ȘCOLARULUI.

Copilul de școală are nevoie de o alimentație bună, substanțială, întrucât în perioada școlarității trebuie să muncească cu creierul, care reclamă un plus de hrană, fiind în acelaș timp aceasta perioadă timpul de o mai accentuată dezvoltare fizică a copilului. Deci de aici rezultă și importanța deosebită ce trebuie să se dea hranei copilului în timpul școlarității, întrucât în aceasta perioadă școlară dacă școlarii le lipsește hrana corespunzătoare copiii vor fi debili, anemici și vor fi expuși la diferite îmbolnăviri și chiar deformațiuni fizice. Pentru a le evita acestea rele cari survin în timpul școlarității, sau de viață comună a mai multor copii din diferite medii familiare cu diferite înclinări bolnăvicioase, este nevoie a se da o îngrijire specială școlarului și mai ales a i se da o hrană foarte bună calitativ și îndestulitoare cantitativ. Cel mai de seama aliment ce trebuie să facă baza alimentației școlarului este: laptele, deoarece acest aliment are avantajul față de celalalte de a conține toate principiile alimentare necesare organismului omenesc fiind deci un aliment complet. În plus de aceasta și ușor de digerat. Cantitatea acestui aliment va trebui să fie până la 1 litru la zi. Se vor folosi în acelaș timp și derivatele sale: smântâna, brânza, untul. Laptele trebuie folosit fiert, mai ales dacă este cumpărat și dacă vaca este suspectă sau bolnavă, întrucât vacile tuberculoase pot transmite prin lapte boala lor. Dela o vacă sănătoasă laptele se poate folosi și nefiert, bine înțeles dacă este recoltat și manipulat curat.

Un alt aliment important și asociat al laptelui este pâinea, care trebuie să fie la îndemâna școlarului din prisosință. Pâinea să fie bine preparată, bine coaptă, să n'aibă gust amar și să nu fie mucedă. Poate fi însă puțin mai neagră, fără a strica. Urmează acestor alimente un alt aliment foarte hrănitor și anume: ouăle. Acestea alimente se pregătesc în

diferite forme și intră în compoziția multor mâncări. Se folosesc fierte și sub aceasta formă ouăle fierte de jumătate sunt mai hrănitoare față de cele răscoapte, cari sunt greu de digerat. Va trebui însă ca ouăle să fie proaspete, deoarece ouăle stricate sunt foarte otrăvicioase.

Un alt aliment hrănitor este carnea, care într'adevăr confirmă zicala: «carnea, carne face». Dintre cărnuri cele mai ușoare sunt cele albe (de pasăre, vițel sugci, mieș) față de celea roșii (porc, vită) și negre, (vânaturile). Dintre cărnuri mai hrănitoare sunt anumite organe în următoarea ordine: creierul, măduva, ficatul, rinichii, urmând apoi restul. Dintre formele de preparare este de preferat carnea friptă care se digeră mai ușor. Prin fierbere carnea își pierde o bună parte din substanțele hrănitoare care trec în supă. La consumarea cărnei vom avea mare grijă să nu fie alterată, întrucât carnea stricată are niște otrăvuri (ptomaine) cari nu se distrug prin fierbere și cari îmbolnăvesc foarte grav pe consumatori. Vom avea grijă să nu conțină carnea paraziți, cari pot să fie în carnea de vită și mai ales în carnea de porc (trichina), care se prezintă ca și niște firicele de nisip răspândit în întreaga carnea.

Urmează apoi ca importanța în alimentația școlarului legumele, între care mai hrănitoare sunt: linte, fasolea, cari se numesc și carne vegetală. Zarzavaturile, cari intră tot în familia legumelor pot fi consumate fierte și crude, ele sunt: morcovii, ridichile, ceapa, salata, ardei și altele, ele formează bolul fecal și provoacă peristaltismul intestinal, deși nu conțin substanțe prea hrănitoare au însă într'însele niște substanțe numite vitamine, cari au un rol deosebit în viață și a căror lipsă produce diferite îmbolnăviri. Acestea substanțe prin fierbere se distrug, de aceea este consult ca zarzavaturile să le folosim crude după ce au fost bine spălate, pentru a nu ne infecta de ale boli. Tot între legume există cartoful, foarte des folosit în hrana zilnică și care este un aliment suplimentar la care însă trebuie să avem grijă mai ales primăvara când acesta este încolțit pentru a nu-l folosi, deoarece conține o substanță otrăvitoare numită solanină.

Un alt aliment care intră în hrana zilnică a copilului mai ales la țară este: mămăliga, așa numită talpa cășii țaranului. Acest aliment n'are mare valoare nutritivă, totuși împreună

cu laptele și derivatele sale este un aliment de preferat, bine înțeles dacă este preparată din porumb bine copt. Din porumb necopt sau mucegăit, produce pelagra. Pentru a corișa gustul alimentelor se folosesc așa numitele condimente, ca: oțet, sare, piper, paprică, cari n'au nici-o valoare nutritivă, ci excită secreția stomacului, cari în cantitate mare pot irita mucoasa stomacului dând îmbolnăvirea ei. Beuturile spirtoase sunt interzise școlărilor. Se poate folosi însă beutura aromatică ceaiul căruia i s'a adăugat zeama de lămâie, urmează apoi fructele, cari trebuie să fie folosite din abundență de către școlari, fie sub formă crudă, sau în compot. Va trebui ca fructele să fie bine coapte și spălate pentru a nu ne da îmbolnăviri. Fructele în general au rolul de a ajuta diureza, (spălarea rinichilor) conținând zahăr (glucoză) care intră în compoziția sângelui, deci fructele au rol și hrănitor și rol de curățire de aici și indicarea lor mai ales la cei cu boli de rinichi. Fructele mai conțin apoi vitamină despre a căror rol am amintit mai înainte. Urmând aceste indicațiuni și dând preferința alimentelor în ordinea expusă de noi școlarul va putea să fie pus la adăpost de diferitele îmbolnăviri în timpul școlarității cauzate de o hrană insuficientă și vor putea să arate un frumos progres și în munca intelectuală care li se cere.

Dr. Nicolae Cotoi.

EXERCIȚII DE EDUCAȚIE FIZICĂ

Schema unei ședințe de educație fizică pentru școala primară. Clasa I—IV.

Grupa I-a — Exerciții pregătitoare :

- a) Exerciții de ordine și corective;
- b) Mișcări pentru picioare sub seria I-a;
- c) Mișcări pentru gât;
- d) Mișcări pentru brațe și omoplați;
- e) Mișcări pentru abdomen;
- f) Mișcări pentru spate;
- g) Mișcări alternânde ale trunchiului;
- h) Mișcări pentru picioare sub seria II-a.

Grupa II-a — Exerciții fundamentale :

- a) Mișcări de extensiune;
- b) Mișcări de sprijinire;
- c) Mișcări de echilibru;

- d) Mișcări pentru spate;
- e) Mișcări pentru abdomen;
- f) Marșuri pentru picioare;
- g) Mișcări alternânde ale trunchiului;
- h) Sărituri;
- i) Mișcări de atletică ușoară, istețime;
- j) Jocuri.

Grupa III-a — Exerciții de respirație.

Ședința I-a de educație fizică.

Grupa I-a — Exerciții pregătitoare:

- a) Formarea cercului;
- b) Urișul și piticul — povestea — întins pe vârful picioarelor (1), ghemuit pe vine șezând (2);
- c) Cum bea apă puii de găină? — aplecarea capului înainte (1), înapoi (2);
- d) Cum zboară păsările? — cruce C cu mișcarea brațelor;
- e) Salutul turcului — închinarea trunchiului înainte (1), înapoi (2);
- f) Elevii formează cu picioarele un tunel, fiind așezați prin flanc câte unu, înclinarea trunchiului spre stânga (1), spre dreapta (2);
- g) Alergări.

Grupa II-a — Mișcări fundamentale:

- a) Din șederea turcului, extinderea trunchiului înapoi cu încrucișarea brațelor la spate;
- b) Se omite în cazul acesta;
- c) Cum stă barza când se odihnește? pe un picior se face alternativ;
- d) Ridicarea genunchilor la nas — alternativ;
- e) Din poziția depărtat stând, ridicarea brațelor în sus (1), atingerea picioarelor cu degetele (2), închinarea pe spate (3);
- f) Mersul găștelor, apoi în fugă pe vârfuri;
- g) Povestea cu trecerea gârlei. Se vor desena mai multe cercuri, prin cari vor sării copiii, cu un picior și cu amândouă;
- h) Mișcări de istețime: tăerea lemnului (ferestrăul);
- i) Jocuri: „Trenul“.

Grupa III-a — Exerciții de respirație:

- a) Elevii în cerc facial. Inv. ține o luminare aprinsă, elevii o suflă.

Dimitrie Bob.



DIN TRECUTUL SĂLAJULUI.**ISTORIA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC
DIN SĂLAJ**

(9)

(Continuare din No. 10—1935.)

4. **Date statistice.** ¹⁾ Câteva date statistice din anul școlar 1906—1907, comparativ cu frumosul avânt al școlilor naționale de după 1848 și cu situația învățământului nostru confesional în ultimul an școlar al erei maghiare, vor reoglindi și mai bine progresul maghiarizării învățământului confesional înainte și după legea lui Adalbert Apponyi.

În anul școlar 1906—1907, în cele 241 comune ale județului Sălaj, au fost: 179 școli confesionale românești cu 153 învățători calificați și 14 învățători necalificați, 46 școli de stat cu 120 învățători calificați, 4 școli comunale cu 4 învățători calificați, 15 școli romano-catolice cu 20 învățători calificați și 4 necalificați, 1 școală luterană cu 9 învățători calificați și 2 necalificați, 3 școli izraelite cu 5 învățători calificați, 2 școli societare cu 2 învățători calificați, 2 școli private cu 1 inv. calificat și 2 învățători necalificați, total 286 școli cu 347 învățători calificați și 26 învățători necalificați.

Obligați a frecvența școala de toate zilele (6—12 ani), au fost: 13793 băieți și 13379 fete, total 27172 de copii. După naționalitate: Români 16255 copii, Maghiari 10182 copii și alte naționalități 735; după confesiuni: 15514 gr. cat., 934 ortodoxi, 7277 reformați, 1984 rom. cat., 1364 izraeliți, 93 evang., 2 unitari și 3 bapțiști. Dintre aceștia au frecventat școala: 18873 copii, adecă 69,45%. După naționalitate: 10350 (63,4%) Români, 8152 (80%) Maghiari. După confesiuni din cei obligați au frecventat: 65% rom. cat., 62,7% gr. cat., 83,3% ref., 90,3% luterani, 82,9% gr. ort. și 67% izraeliți.

Tot în anul școlar 1906—1907 au fost obligați la școala de repetiție: (12—15 ani) 6089 băieți și 5945 fete, total 12034 copii. După naționalități: 7366 români, 4378 maghiari și 290

1) Datele statistice sunt culese din arhiva județeană, Schița monografică a Sălajului de I. P. Lazar și Dr. D. Stoica și din Raportul d-lui rev. I. Mango asupra învățământului primar din Sălaj la preluarea imperiului.

copii alte naționalități; după confesiune: 6984 gr. cat. 765 rom. cat., 3192 ref., 477 gr. ort., 36 luterani și 580 copii alte confesiuni. Dintre aceștia au frecventat școala: 3778 (51,2%) români și 2466 (56,3%) maghiari, de toți 5257 (52%) copii.

Obligați a frecventa azilele de copii (3—6 ani) au fost: 7537 băieți și 7211 fete, total 14748 copii. După naționalitate: 8797 români, 5529 maghiari, 324 slovaci, 69 germani și 29 țigani; după confesiuni: 8411 gr. cat., 532 gr. ort., 3886 reformați, 1099 rom. cat., 52 evang., 3 unitari și 764 izraeliți. Dintre aceștia, din lipsă de azile, au frecventat numai 1576 copii; după naționalitate: 1374 maghiari, 194 români și 8 de altă naționalitate. Azile au fost: 11; de stat 4, comitatense 5, comunale 1 și societare 1.

După 10 ani, în ultimul an al erei maghiare, avem în Sălaj: 124 școli gr. cat. cu 136 învățători și 8 școli ortodoxe cu 9 învățători, total 132 școli confesionale românești cu 145 învățători; iar școli neromânești: 66 de stat cu 182 învățători, 1 comunală cu 1 învățător, 11 rom. cat. cu 17 învățători, 19 reformate cu 21 învățători, 1 luterană cu 1 inv. și 5 izraelite cu 6 învățători, total 103 școli neromânești cu 228 învățători. Dat fiind că în ultimul an al războiului mondial n'au funcționat în jud. Sălaj nici jumătate din numărul școlilor, datele statistice asupra elevilor îmi lipsesc.

Să ne oprim puțin. Așa dar sub imperiul legilor aponiene, în timp de 10 ani, din 179 școli conf. românești câte aveam la 1907, am ajuns la anul 1918 cu 132, adică cu 47 școli românești mai puțin. De aci ar fi urmat că în următorii 25 ani — admițând o viteză uniform accelerată, adică aplicând aceleași legi — învățământul confesional românesc era complet desființat, dar legiferările călăului școlilor noastre erau în curs, deci trebuie să admitem o viteză progresiv accelerată și în acest caz erau prea mulți 10 ani pentru ca învățământul confesional românesc, să fie înmormântat.

Mărit să fii Doamne, Dumnezeu! Părinților noștrii, că ne-ai ascultat glasul și ne-ai scăpat de a vedea acest hidos spectacol.

5. **Personalul didactic.** Prin aceste valuri de maghiarizare a trecut învățământul elementar confesional din Sălaj dela 1868, dar școlile noastre nu și-au pierdut caracterul na-

țional românesc. În fiecare școală se află câte un Apostol al idealului național, cu un modest bagaj de cunoștinți câștigate la preparandiile noastre din : Năsăud de sub conducerea eminentului pedagog Vasile Petri, apoi tot dela aceasta reînființată la 1869 în Gherla de sub conducerea meritatului pedagog V. Gr. Borgovanu, dela aceea din Zălau de sub influența și conducerea bunului român și mare pedagog Gavril Trifu, apoi dela preparandiile din Blaj, Oradea și aiurea, în care Apostol băteau valurile maghiarismului sălbatec, pe deasupra căruia plana un întreg cortegiu de primejdii pornite din partea asupritorilor, de multe ori din partea clericalismului neînțelegător și a celor pe cari i-a condus. Acesta a fost învățătorul anonim dela 1868 până la Unirea cea mare, acesta a fost muceinicul idealului național din aceste părți.

Doi factori își disputau paternitatea asupra lui : statul și confesiunea ; amândoi l-au terorizat — fiecare în felul lui, — pe amândoi i-a ascultat, însă veșnic a servit pe un al treilea, care a fost pururea cel dintâiu : scumpul nostru neam românesc.

Învățătorii, în acest period, s'au recrutat dintre tinerii cari au terminat 4 cl. gimnaziale, au urmat apoi 3 cursuri preparandiale, respective 4 cursuri preparandiale dela 1904 și au depus cu succes un examen de absolvire sau de capacitate.

Cei mai mulți dintre învățătorii sălăjeni s'au pregătit în preparandia din Gherla, care era susținută, în bună parte, de comunitățile gr. catolice din dieceza Gherlei și deci de majoritatea celor din Sălaj.

Intrarea în învățământ se făcea astfel : Senatele școlare publicau stațiunile devenite vacante prin foi și prin circularele diecezene. Învățătorul își înainta cererea, însoțită de acte din care se vedea originea, religia și pregătirea sa, senatului școlar. În ziua fixată pentru alegere, se prezenta fiecare concurent și senatul școlar alegea. Actele cu alegerea se înaintau ordinariatului diecezan, care întărea alegerea. Inamovibilitatea a fost asigurată prin legea din 1868 (§-ul 138).

Pe măsură ce statul s'a amestecat în conducerea școlilor confesionale, numirea, inamovibilitatea și salarizarea învățătorilor au fost supravegiate și garantate de stat, având în vedere interesele sale.

Conform legii XXXVIII din 1868, învățătorul a fost re-

tribuit astfel: locuință onestă, cel puțin $\frac{1}{4}$ jug. cad. grădină și 300 florini val austr., iar pentru învățătorul adjunct, 200 fl. val. austr.

Plata salariului se putea computa și în naturale, stabilindu-se un preț mijlociu luând ca bază ultimii 10 ani. Fiindcă diferea dela comună la comună proporția naturalelor și banilor gata în stabilirea salariului învățătoresc, fiecare comunitate confesională alcătuia un instrument dotațional sau litere dotaționale, care era aprobat de ordinariatul episcopesc respectiv.

În baza legii XXVI din 1893, la salariul stabilit mai sus, s'a mai adaus »cvinvenal de 100 cor., care se lichidează în cinci rânduri și se poate urca până la 500 cor.« (§-ul 2).

Prin paragraful 2 și 3 al legii XXVII din 1907 s'a statorit salariul fundamental minimal al învățătorilor, împărțind comunele politice în clase, astfel: cei din comune cari cad în cl. I și a II-a cu 1200 cor., pt. cls. III-a cu 1100 cor. și pentru cei din comune cari cad în cls. IV-a și celelalte comune neclasificate cu 1000 cor., statorindu-se șase cvinvenale:

la 5 ani de serviciu	200 cor.,
la 10 „ „ „	200 „
la 15 „ „ „	100 „
la 20 „ „ „	100 „
la 25 „ „ „	200 „ și
la 30 „ „ „	200 cor.

Prin legea XVI din 1913 salariul fundamental minimal s'a urcat la 1200 cor., plus cvinvenalele deja stabilite.

Urcarea aceasta a salariului învățătoresc s'a votat din partea guvernului nu de dragul învățătorului confesional, ci pentru a sili comunitățile confesionale să accepte ajutorul de stat și în consecință, imixtiunea statului în afacerile interne școlare. Ordinariatul episcopesc de Gherla, încă fiind legea din 1893 în pregătire, prin circularul său Nr. 2890—1892, a atras atențiunea comunităților gr. cat. din Sălaj să fie vigilente ca să nu piardă neamul »cel mai scump al său clenodiu, adică școala elementară,« să fie gata de tot sacrificiul posibil.

(Va urma)

Ardelean Ioan sen.

LITERATURĂ.

M A M E I

Răbdarea ușurează suferința și consolează.

Sunt strein și simt pustiu în jurul meu! Inima mi-e adânc rănită de durere, decând tu, scumpă mamă, ai plecat și m'ai lăsat singur pe lume; te-ai dus în lumea veșniciei, loc tainic de odihnă!

Aș vrea să fiu la mormântu-ți, unde te odihnești de-apururi în pace, să-ți aduc flori, să îngenunchi, să sărut piatra funerară, să-mi aduc aminte de trecut, să fac litanii și să te cer lui D-zeu, să fim iarăși împreună!

Aș vrea să fiu lângă tine, să simt farmecul mângâierii, să m'aliniți la sânu-ți ca altădată, c'atunci, când alergăm cu capul gol, când veneam acasă obosit și adormeam în poala sau pe brațele tale: leagănul copilăriei mele!

Ce inimă bună aveai! Când ai murit și te-am văzut între flori și facle, atunci, retras într'un colț, te priveam nedumerit, așteptam să te scoli și nu puteam să cred, că, în adevăr ești moartă. E mult de atunci! Azi, singura-mi consolare, în clipe de obidă, când mi-aduc aminte de tine și când imagina-ți blândă reapare în lumina amintirii, e să reiau scrisorile ce le păstrez din vremurile, când eram departe, în internat. la școală și să le recitesc una câte una: pioasă rememorare... Scrisorile trimise de tine, dragă mamă îmi sunt scumpe, pentrucă duișia lor îmi arată de ce comoară este de mult lipsită inima mea, iar povețele tale îmi sunt și azi călăuză în labirintul vieții.

Nimeni nu poate să înlocuiască iubirea ta. Tu dormi de parte de mine! În durerea ce mă chinuește, n'am nici mângâierea ca într'o zi, când voiu muri, mormântul meu va fi aproape de al tău, pentruca veșnicia să ne amestece rămășițele și să ne piardă în infinit...

Treznea, la 13 Febr. 1936.

Gheorghe N. Chiper
învățător.

PRIMA ZI DE ȘCOALĂ

Scenetă (după Altai M., de O. N.)

PERSOANELE :

1, Petrică, școlar. — 2, Zâna Cetitului. — 3, Zâna Scrisului.
4, Zâna Aritmeticeii. — 5, Un pitic. — 6, Un pantofar. — 7,
Un croitor. — 8, Un plugar. — Scena reprezintă o margine
de pădure cu un drum.

Scena I.

PETRICĂ (vine pe drum, cu un ghiozdan pe spate): Uite acolo, este școala, de aici îi zăresc acoperișul roșu. Doamne, numai acolo să nu ajung niciodată. (privește împrejur.) Ei, am să mă așez pe trunchiul acestui copac. Nu-i de mirare c'am obosit, vin din mare depărtare. (șade și oftează.) Ce fericit copil am fost eu, până eri. De dimineața până seara numai mă jucam. Azi însă, mi-a pus ghiozdanul pe spate și m'au trimis la școală, fiindcă fiecare copil trebuie să învețe scrisul, cetitul și socotitul. (bate cu piciorul în pământ.) Dar eu nu vreau să învăț! Mie nu mi place nici scrisul, nici cetitul și nici socotitul. Și până acum am putut trăi fără carte și pot trăi și de-acum înainte. Ce-mi trebuie mie învățătură, că și așa nu voi ajunge eu vlădică. (plânge.) Of, of, of. S'a sfârșit cu jocul. Nu voi putea alerga pe câmp, când va fi soare și cald, pentrucă trebuie să merg la școală să 'nvăț. Adio săniuță și zăpadă, de-acum înainte toată ziua trebuie să mă duc să învăț. Of, of... De ce mai este și școală? Ce 'nțeles mai are și ea? (plângând se lasă pe trunchiu și acolo adoarme.)

Scena II.

(O clipă de liniște pe scenă, apoi apar Zânele cu multă gălăgie.)

ZÂNELE (deodată): Aha. Aici este băiatul care ocolește școala!...

PETR. (se sperie): Doamne Dumnezeule...

Z. CETITULUI: Tu, tare frumos o mai începi.

Z. SCRISULUI: Încă din prima zi tu vrei să absentezi?

Z. SOCOTITULUI: Bravo, halal de un așa băiat!

PETR.: Dar, dar, dar...

Z. CETIT.: Dar încoace, dar încolo. Marș la școală!

Z. SCRIS.: Înainte!

Z. SOCOT.: Dacă nu vrei să mergi cu frumosul, te vom duce cu puterea!

PETR. (plângând): Păi, păi, păi...

Z. CETIT.: Sigur, tu ai vrea ca să-ți între învățătura fără de nici un pic de oboeală?... .

PETR. (morocănos): Puțin îmi pasă mie dacă nu va intra în capul meu nici un fel de știință... .

Z. SCRIS.: Dacă astfel de om îmi ești, scurt, îți vom lipi de cap niște urechi de măgar, te dăm gata un măgăruș.

Z. SOCOT.: Dacă vei ajunge mare, din ce vei trăi dacă n'o să știi altceva decât I-A... ?

Z. CETIT.: Înainte la școală!...

Z. SCRIS.: Înainte, unu, doi... .

Z. SOCOT.: Da ce se aude?... .

(Petrică nu vrea să țină seamă de zâne. — Zânele vor să-l ducă cu forța, dar Petrică se sbate în toate chipurile ca să nu meargă.)

PETR.: Lăsați-mă în pace! Nu vreau să merg la școală. Nu-mi trebuie mie învățatură! Urâsc școala!

Scena III.

PITICUL (cu o barbă albă): Ce-i sgomotul acesta? Cine îndrăznește să-mi conturbe liniștea pădurii mele? (bate cu bastonul în pământ.)

PETR. (cade înaintea piticului): O, piticule îndurător, scapă-mă... Vor să mă poarte cine știe pe unde. O, nu mă lăsa.

PIT.: Dacă nu mă 'nșeală ochii, acestea sunt Zânele Cetitului, Scrisului și a Socotitului. (zânele se închină în fața piticului.) Acestea iubesc copiii. Ce necaz ai cu ele?

PETR. (plângând): Voesc să mă ducă la școală. Vai, vai.

PIT. (râde): Și tu pentru asta plângi?... Ar trebui să te bucere lucrul acesta. Cetirea te va învăța să cunoști literile, să poți ceti singur poveștile frumoase; Scrisul te învăță să scrii literile, ca să-ți poți așterne pe hârtie toate gândurile; Socotitul îți va fi tovarăș întreaga ta viață. Roagă-le frumos să te călăuzească.

PETR.: Nu, nu, nu. Eu nu vreau să învăț!

PIT.: Te-ai gândit la asta, că vei ajunge mare și că fără lucru nu poți să trăiești?

PETR.: Știu foarte bine lucrul acesta și nici nu aștept mură 'n gură.

PIT.: Bravo, Petrică! Ai spus o vorbă înțeleaptă.

PETR.: Dar eu voi găsi un lucru la care nu-i nevoie de învățatură.

PIT.: Ce muncă poate să fie aceea?... .

PETR. (se gândește puțin): Apoi... apoi... voi fi pantofar... .

PIT.: Știi una, Petrică?... Dacă vrei să fii pantofar, cunosc eu unul foarte bun, care te va învăța pe tine. Vrei?

PETR. (vesel): Ah, ce bine-i! Ah, ce bine-i! Numai să nu văd ființele acestea pe aici. (piticul face semn zânelor, cari pleacă făcând complimente până la pământ.)

Scena IV.

(Piticul fluera dintr'un fluer de argint.)

CISMARUL (vine și aduce cu dânsul un scaun cu trei picioare, o bucată de piele, un ac și ață de cusut): Ordonăți?

PIT.: Pe copilul acesta să-l înveți meseria ta.

CISM.: Cu plăcere, stăpâne. Vino aici, măi băete. (scoate din buzunar o bucată de hârtie.) Citește ce este scris aici.

PETR.: Păi... apoi... eu nu știu ce este scris.

CISM.: Ce fel? Cum spui?... Nu știi ceti și tu vrei să fii cismar? Cum crezi c'o să poți duce acasă ghetetele reparate, dacă nu știi să citești adresa?... La noi ucenicia numai cu acestea se începe... (către pitic) Mă iertați, stăpâne, dar nu-l putem primi până nu va ști carte. Putem să așteptăm până atunci...

PIT. (zâmbind): Bine, poți pleca. (Cismarul ese. — Către Petrică, care stă supărat) Ce zici la asta?

PETR.: Nu vreau să fiu pantofar, mai bine mă fac croitor.

PIT.: Bine, dragul meu. (Fluera de două ori.)

Scena V.

(Sosește un croitor cu o barbă albă cu un foarfece mare în mână după gât cu un metru-panglică.)

CROITORUL: (salută până la pământ) Porunca Stăpâne.

PIT.: Invață-l pe băiatul acesta meseria ta.

CROIT.: Cu cea mai mare plăcere. Vino aici băete, (scoate hârtie și creion din buzunar și le dă lui Petrică). Așa. Acum vom începe să luăm măsura. Vei scrie ce-ți voi dicta, (ia măsura pe Pitic 36, ...36, ...52, ...33, ...64. Petrică stă cu creionul în mână neștiind ce să facă).

CROIT.: (se ridică se uită la el) 64 ...25 ...36. Păi scrie odată.

PETR.: Păi, eu nu știu scrie...

CROIT.: (se scoală din genunchi) Nu știi scrie și vrei să te faci croitor? Hahahaha. Nu-i lucru rău. Dar ce crezi ce este meseria noastră? Nu pușorule. Până nu vei învăța carte nici de vorbă nu stau cu tine. (către Pitic) Ertăți Stăpâne, este imposibil ca un neștiutor de carte să ne învețe meseria.

PIT.: Ai dreptate prietene, poți pleca. (Croitorul salută și iese).

Scena VI.

PIT.: (către Petrică) Dar la asta ce zici?

PETR.: (își ridică capul). Apoi, nu vreau să fiu nici croitor, mai bine e să fiu un plugar.

PIT.: Plugăria este o meserie foarte cinstită. Și aceasta vei găsi un măestru (fluera de trei ori).

PLUG.: (într-o haină simplă cu o greblă în mână). La porunca Dvs. Stăpâne.

PIT.: Vrei să-l ai tovarăș de muncă pe copilul acesta?

PLUG.: Mulțumesc Stăpâne. Cred că are să-mi fie de folos. Am foarte mult de lucru pe câmp. În anul trecut n'am semănat numai 16 vici de grâu pentrucă n'am avut numai 2 jugăre de pământ. Acum însă mi-a crescut moșia la 5 jugăre de pământ. Secotește băețașule în acele 5 jugăre de pământ cât grâu trebuie să seamăn?

PETR.: (morocănos) Păi nu nu știu socoti...

PLUG.: Nu știi socoti? Și vrei să fii plugar? Frumoasă gospodărie vei face și tu. De un așa ajutor n'am trebuință. Ce crezi, noi dacă suntem îmbrăcați mai simplu, noi nu trebuie să știm carte? Te înșeli băete. Un bun gospodar numai atunci își poate conduce bine gospodăria sa, când știe carte. Acest băiat meargă mai întâiu la școală și după aceea eu îl iau de tovarăș.

PIT.: (face semn cu mâna că poate pleca). Bine, poți pleca (Plugarul iese). Acum spune-mi Petrică, ce vrei să ajungi?

PETR.: (stă întristat pe gânduri și nu răspunde).

PIT.: Aha. Știi acuma. Vrei să te faci măgar. Atunci nu-ți trebuie altceva decât două urechi de măgar. Iată-le (scoate 2 urechi de măgar din buzunar și le așează pe capul lui Petrică). Așa. Acum ești gata. I—A asta nu mai trebuie să înveți. O știi și fără carte. (Piticul iese).

PETR.: (stă pe gânduri). I—A. (se lasă pe trunchiul de copac, ecoul de I—A se aude din ce în ce mai slab. Urechile de măgar încetul cu încetul dispar. Un mement de liniște pe scenă). Vai Doamne, m'am prefăcut în măgar. Ce îngrozitor (își pipăie urechile). Nu, Nu. N'am urechi lungi. A fost numai un vis, un vis îngrozitor. Acum mă duc fuga la școală ca nu cumva să să se împlinescă ceace am visat. Înainte, la școală (își ia grăbit ghiozdanul și se îndreaptă repede spre școală).

Cortina.

După Altai M., de O. N.



LECTȚIA DE MODEL

(Schită veselă)

Neanunțat, deci neașteptat, a căzut Ionica la școala noastră, cum se zice ca Pilat în «Simbolul credinței».

Învățător camarad de pe băncile școalei normale îl cunoșteam pe Ionica și mai ales admiram spiritul lui obiectiv de critică, glumele lui usturătoare și darul lui de a scoate din luptă pe adversarul său de discuție prin verva lui caustică.

Intocmai ca în cronici: era Ionica mic de statură, mânca mult (*a luat masa la mine*) și era slab ca un țăr. Pururea vesel, cu o doză exagerată de optimism și cu credință neclintită în atotputernicia metodei lui de predare.

Inarmat cu calitățile de mai sus, a surâs cu înțelesuri când l'am informat, că la noi domnește jalea, cu J mare, fiindcă suntem siliți să predăm la clase cu elevi minoritari, în mare majoritate Unguri, bătuciți la cap ca drumul țării.

— Nu zic, o fi greu, dar o metodă ca a mea va înlătura orice greutateți ar fi. Vei vedea când eu voi aplica metoda mea: intuiție multă, conducerea elevilor prin întrebări, să găsească ceea ce vrea propunătorul, spontanietate, ș. m. Voiu face mai mult într'o zi ca voi în zece, asta *o zic eu*.

Așa-mi spunea Ionica mereu subliniind pe „*o zic eu*” ca să dea o putere mai mare de convingere la cele spuse.

Zi caldă de toamnă, iar orarul clasei a doua arăta ora nltimă «Intuiție».

Razele solare atât de calde, în ciuda toamnei înaintate, l'au făcut pe Ionica să fie mai vesel, mai bine dispas, mai încrezut și toate acestea l'au îndemnat să facă o enormă gafă, să ne invite de a asista la lecția lui de intuiție, — ca să ne convingem de puterea metodei lui.

Am primit invitația la această demonstrație didactică.
Scena: Grădina școalei.

În jurul nucului bătrân elevii adunați în cerc așteptau să afle ceva nou despre pomul, care le-a procurat întotdeauna atâta bucurie, prin umbra lui deasă și răcoroasă.

Lecția se începe. Mai cu ghicitu, mai cu harducări de trăsură care traversează un drum defundat, s'a ajuns la trunchiul nucului.

— Copii, uitați-vă bine și să-mi spuneți cu ce este acoperit trunchiul nucului?

— !???

— Cum îi spuneți voi la pătura aceasta groasă?

— !???

— Vedeți, este crestată și se găsește pe trunchiul oricărui pom sau copac?

— !???

— Luați briceagul și tăiați, ca să vedeți că nu este lemnul, ci este o pătură care înconjoară trunchiul nukului, întocmai ca hainele omului corpul său. Care știe să-i spună numele? — (Ionica transpiră. Este cald.)

— !???

— Acu să se gândească fiecare și să-mi dea răspunsul. . . . Gata, cum îi zice, măi Bercule?

— !???

Văzând Ionica atâta eșec, în fine, scos din sărite, le spune.

— Scoarță, măgarilor!!

Copiii s'au uitat la noi cu ochii lor de vițeluși nevinovați și mulțumiți de a ști după atâta frământare au repetat corect: „scoarță măgarilor“.

Gh. B. Bălaj.



BCU Cluj / Central University Library Cluj

DECOR DE IARNĂ

În mici ghirlande luminoase din înghețata vremii sită
Cad fulgi ușori și albi ca spuma conduși de-o stranie ursită,
Copii blajini — cu ochi de stele — ce'mbracă palidul pământ,
În agonia înserării, cu'n drag și inocent veșmânt.

Iar vântul, trubadur șegalnic, sosit pe alba lor aripă

Cu noutăți din altă lume își acordează lira 'n pripă

Și se strecoară printre ramuri în dalba nopții feerie,

Împrăștiind în largul firii, a lui bizară melodie.

Prin geana înghețat' a zării se profilează 'n depărtare

Căsuțe mute 'mpodobite în văluri scumpe de ninsoare,

Iar peste palida câmpie se văd dansând cu grabnic pas

Fantasme albe, 'nfășurate în pelerine de atlas.

Pe deal — biseriçuța mută — pustiu locaș de închinare,

Scăldată 'n razele de lună stă ca un sfinx în nemișcare

Și din eterne zări de gheață, cu acelaș blând surâs de veacuri

De sus, mănunchiuri de luceferi, trimit fiori de argint pe lacuri.

— — — — —
Dela un timp se fac mai pale, mai reci privirile de lună,

Iar liniștea ca o cortină, se lasă 'n valuri: «noapte bună!»

Băița 12-II-936.

Forțofoiu Al. Despina.

PUTEREA RUGĂCIUNII

După cum am anunțat în numărul trecut al revistei, voi continua cu publicarea exemplurilor pentru ședințele cercurilor culturale.

Exemplul poartă titlul de mai sus și are conținutul ce urmează:

«Intr'un sat din Spania, trăia un tăetor de lemne foarte sărac. Era văduv și avea o fetiță de 7 ani, care forma întreaga lui bucurie și fericire din lumea aceasta. Muncea de dimineața și până seara târziu. Când se întorcea dela muncă, fetița îl aștepta surâzând. Cel mai plăcut lucru al omului, era să-și învețe fetița să spună rugăciunile: «Tatăl nostru» și «Născătoare de Dumnezeu». Ei trăiau fericiți și liniștiți, împăcați cu soarta lor. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dar cum nimic în lumea aceasta nu este stabil, nici viața lor n'a putut fi fără necazuri și fără dureri morale.

Intr'o seară după ce s'au culcat, omul a adormit greu, iar fetița nefiind așa de obosită s'a mai întors de pe o parte pe alta. De odată aude zgomote și strigăte, în vecini. Se sperie. O cuprinde frica și începe să plângă cu hohot. Omul se trezește și începe să o mângăie crezând că visează. Fetița îi spune că e trează, dar a auzit o gălăgie mare în vecini, sigur au venit hoții. Omul s'a îmbrăcat repede și s'a dus în vecini. Acolo a găsit un om zbatându-se grozav de pământ, cu gâtul tăiat, curgând sângele șiroaie din el.

S'a speriat grozav. A aprins o lumânare ce-și luase cu el și s'a uitat prin casă să vadă dacă nu mai este cineva acolo. Nu era nimeni, decât casa goală, iar în mijlocul casei vecinăsă cu un copil în brațe, morți amândoi. S'a dus apoi la omul care se mai zbătea, l-a luat în brațe și a început să-l îmbărbăteze. Era de prisos, căci omul a închis ochii și a murit în brațele lui. Iar zăpăceala lui nu știa ce să facă mai întâi. După ce și-a revenit, a anunțat primarul comunei și jandarmeria.

Jandarmii făcând cercetări și găsind hainele omului nostru

pline cu sânge, l-au bănuț pe el, l-au arestat și l-au trimis la închisoarea din Madrid.

Neavând nici un martor care să spună că nu este vinovat a fost pedepsit cu moartea. Iși poate închipui ori cine situația sufletească a lui, atunci când vedea că este pedepsit pe nedrept; dar mai ales când își aducea aminte de fetița lui, durerea îi era și mai mare. A sosit ziua execuției. Toată țara știa că va fi executat marele criminal care a ucis o familie întreagă de cetățeni pașnici și liniștiți. Dela depărtări mari au venit să vadă sfârșitul acestui om. Din satul lui încă au mers 3—4 trăsuri cu oameni curioși să vadă sfârșitul consăteanului lor. Fetița văzând lumea că pleacă, s'a agățat de o trăsură și s'a dus și ea să mai vadă odată pe tatăl său. La locul execuției se făcuse o ridicătură înaltă de 2 metri, care era acoperită cu negru. În vârful acesteia trebuia să se urce bietul om pentru a fi împușcat de către 30 soldați ca să impresioneze mai puternic lumea.

Urcându-se omul lângă stâlpul din mijlocul ridicăturii așteptă senin să-și dea sfârșitul. N'a primit să fie legat la ochi spunând că e în stare să privească moartea în față. Când să primească soldații ordin să tragă, omul a început să strige din toate puterile: «Mai lăsați-mă un moment să spun o rugăciune cu fetița mea, care văd că a venit să mai vadă odată pe tatăl său!» Bineînțeles că rugămintea i-a fost ascultată. A înngenunchiat împreună cu fetița lui și au spus amândoi rugăciunile cu lacrimi fierbinți. După ce au terminat s'au ridicat. Omul și-a mai sărutat odată fetița, i-a dat sfaturi cum să se poarte și apoi s'a dus iar lângă stâlp. În momentul acela însă lumea se uita într-o parte de unde venea un călăreț în goana calului, fâlfâind o pânză albă. Văzând comandantul execuției pe acest călăreț, a dat ordin să se aștepte sosirea lui.

Lumea aștepta ținându-și respirația să vadă ce noutăți aduce acel călăreț. Și ce credeți, ce aducea el? Ordin ca omul să nu mai fie executat, fiindcă adevăratul criminal fiind cuprins de remușcări a declarat că el a comis crima. Astfel omul nostru a scăpat și a plecat acasă cu fetița lui. Ce se întâmpla dacă nu spunea rugăciunea? Ar fi fost împușcat cu siguranță. Rugăciunea i-a dat timp ca să poată sosi ordinul de grațiere».

După terminarea exemplului sau înaintea lui e bine să se vorbească în câteva cuvinte despre rugăciune, arătând celor prezenți ce este rugăciunea și cum trebuie să se facă ea.

Carei, 8 Februarie 1336.

I. Știrbu.

— ||| CĂRȚI ||| —

Au apărut în editura revistei «Școala Noastră», în condiții tehnice excelente, următoarele volume :

1. Gh. Tulbure: «Sate și dascăli», 148 pagini.

Cuprinsul: O comoară îngropată. Cuvinte pentru Bihor. Pleacă dascălii. Reforma școlii normale. Suflete rătăcite. Statificarea școlilor în Ardeal. Un moment istoric. Citind o nuvelă. La datorie. Unificarea învățământului. Moravuri păcătoase. O carte, care ne lipsește. Reviste școlare cu rostul lor. Gânduri de 10 Mai. O expoziție cu tâlcul ei. Adresă de recunoștință. Ioachim Codruțiu. În Norvegia și la noi. Școala din Iasnaia-Poliana. Apostolat. Un popas sufletesc. Vorbeau doi dascăli. Școli și jalbe minoritare. Cuvinte pentru Salaj. Sate și dascăli.

2. Ioan Ardeleanu senior: «Istoria învățământului românesc din Sălaj», 80 pagini.

Cuprinsul: Priviri și considerațiuni generale. Epoca școlilor monastice tradiționale. Epoca școlilor naționale: a) Înainte de 1848, b) După 1848. Epoca școlilor naționale. Anexe.

Nici una din aceste lucrări importante nu pot lipsi din bibliotecile cititorilor noștri. Se pot comanda la administrația revistei.

— *Rolul învățătorului ca factor de îndrumare socială, de Radu Petre.* — O carte bună și de folos. — În ceea ce privește marele rol al învățătorimii, în timpurile de față, mulți s'au încercat să-l preconizeze, dar mai cu prisosință din toate punctele de vedere îl preconizează dl Radu Petre în cartea sa: „Rolul învățătorului ca factor de îndrumare socială“. În această mică broșură dl Radu Petre arată scurt și concis: rolul social-profesional al învățătorului, rolul social-

cultural, rolul social-economic, rolul învățătorului în întocmirea politico-socială și la urmă își închipue cum trebuie să fie un învățător ideal. În aceste cinci capitole, profesorul de pedagogie dl Radu Petre arată cu prisosință, prin vederi clare cum trebuie să fie, ce trebuie să facă și cum să procedeze învățătorul în viața socială, ca numele lui de învățător să rămână scris cu litere de aur pe frontispiciul culturii naționale.

1. Rolul social-profesional.

Învățătorul este un făuritor de suflete, creator de valori în mijlocul poporului. Învățătorul este prin excelență instrumentul civilizației moderne, temelia culturii naționale; iar generațiile de mâine vor fi așa cum le-a educat el prin dubla influență, din școală și din afară de școală. Astăzi se cere mai mult ca oricând, ca școala să formeze personalități și să creeze valori în aceeași măsură. Aici accentuează dl Radu Petre, — ca învățătorul să-și îndrepte toată atențiunea spre partea morală a elevului și a satului, atât de sdruncinată azi. Învățătorul să facă din elevii săi — cetățenii de mâine — oameni integri, întregi la minte, cu inițiativă în viață, disciplinați în munca colectivă, cu voință și caracter, cu judecată dreaptă și cu sentimente nobile.

2. Rolul social-cultural.

În această postură învățătorul apare cu multă măreție, contribuind la întărirea culturală-educativă a masselor populare. Ce poate fi mai măreț, mai sublim și mai înălțător pentru săteni, decât acele serbări școlare, acele șezători pitorești și ale cercurilor culturale cu diferitele lor nuanțe de manifestări, cari sunt o înțuiție vie pentru părinți de puterea creatoare a școlii? Aceste manifestări sunt în acelaș timp un element de socializare de primul rang, cultivând cele mai alese sentimente sociale. Înghesbând biblioteci populare, coruri bisericești, școli de adulți, cămine culturale ș. a., învățătorul sta-

bilește legătura între școală și viață, între familie și școală. În cadrul acesta, învățătorul poate pregăti și face educația națională potrivit cu însușirile și tradiția neamului, dând mare atenție și neprețuit respect datinilor și obiceiurilor străvechi.

3. Rolul social-economic.

Învățătorul a contribuit și contribuie la ridicarea și educația economică a satului, punând temelia unor așezăminte economice solide. Munca și răbdarea învățătorului a trezit energia virtuală a țaranului și cu el, i-a realizat desrobirea economică.

4. Rolul învățătorului în întobmirea politico-socială.

Ca cerățean, învățătorul trebuie să facă o politică aparte de patima de partid. El trebuie să contribuie, în cadrele sferei sale de acțiune, la întreținerea și promovarea vieții sociale. Din complexul acțiunilor sale să reiasă tendința spre o educație cetățenească, făcând o politică însoțită de sentimente umane, de iubire și de tot ce e bun, frumos și folositor poporului.

5. Învățătorul ideal.

Învățătorul trebuie ca în fiecare minut al zilei să dea ceva din propriul său suflet. Să fie întotdeauna tânăr la suflet și la inimă, să fie aplecat către copii, să privească în mod necesar către viitor, — el trebuie să tindă către idealuri pururea noi, creind personalități. Învățătorul ideal trebuie să fie cu suflet părintesc, bun și înțelegător, zâmbitor și cu brațele deschise către acei ce

vin spre el, făcându-i oameni buni de ceva pe lume. Învățătorul ideal va pătrunde sublimul dinuviutele adresate învățătorilor din Anglia de un ministru al culturii: „Să nu lăsați să treacă nici o zi fără să învățați ceva, fie dela elevi, fie din cărți, fie dela lumea în care truiți. Hrăniți sufletul vostru citind zilnic fragmente din cărțile umane, din poeți, din istorici, din biografii, cari încălzesc inima și întăresc voința“.

*

Așa vede dl Radu Petro rolul învățătorului ca îndrumător în viața socială. Vederile sale sunt ideale, căci și dânsul este învățător cu sufletul și inima, dedicat școlii și binelui obșteșc.

Spre o astfel de muncă trebuie să tindem toți. E o muncă ce se realizează anonim, fără sgomot și fără onoruri, dar tot atât de nobilă și fecundă ca și gestul sămănătorului. — Școala și învățătorul, așa cum o vede dl Radu Petre, este un ideal al educației.

Macedon Olariu.

— *Tragedia omului* (poem dramatic de Emeric Madách traducere de Octavian Goga. Secolul trecut și-a încheiat bilanțul cu nenumărate scrieri literare, menite să păstreze în ele câte ceva din frământările în cari s'a sbătut omenirea în aceasta a 19-zecea sută de ani. Adevărate opere artă sunt puține însă. Iată de ce marile opere ale vremii, ori de unde ar veni, trebuiesc înregistrate într'un mod deosebit, ca ceva ce

va dăinui încă mult în viitorul îndepărtat ca mărturie a vremii.

O astfel de carte este „Tragedia omului“, „operă de înaltă valoare literară“ cum o numește d. Goga — a celui mai profund scriitor maghiar din sec. 19, Emeric Madách.

Trăind în acest secol „al marilor întrebări“, muncit de chinuitoare torturi lăuntrice, Madách, în profunda-i disperare a căutat o justificare a soartei omenirii, o justificare a vieții însăși. A pus problema luptei dintre cele două principii: a binelui și al răului, al credinței și al negării, reprezentând cele două laturi a sufletului omenesc prin omul Adam, ce tinde spre ideal și cunoaștere, în contradicție cu Lucifer, spiritalul științei reci și al veșniciei tăgădate, care:

„Ca drojdia care fierbe aluatul
Va sbuciuma pe om“

Din această luptă începută dela creație și continuată dealungul veacurilor până în viitorul îndepărtat, omul, asupra cărui apasă acum povara anilor, descurajat de atâtea căderi și ispite, într'un moment când și speranța îl părăsește s'ar fi dat învins, dacă „Creatorul“, asemenea lui Faust, nu i-ar fi inspirat nădejdea vieții infinite:

„...„Căci dac'ai ști că-i trecător
popasul
Jos pe pământ, și dincolo-i
eternul
N'ar fi virtute nici o suferință.
Și când ești gârbov de povara
clipei,
Cu raza lui te 'nalță infinitul“....

Aceasta problemă a fost tratată și de Goethe în Faust și

nu s'ar putea spune că genialul scriitor german n'a influențat asupra lui Madăch. Totuși, Madăch scormonindu-și propriul suflet face să curgă, în această grandioasă operă, o comoară nesecată de poezie, filozofie și eugetări originale.

Traducătorul, Dl Octavian Goga, a căutat și a reușit pe deplin, să redea în traducerea românească, poezia și gândirea poetului maghiar, redând într-o limbă armonioasă o versificație desăvârșită.

Editura: Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II“ 250 pagini. Lei 40.

Vasile Farcaș.

— *Invățătorii. Roman de B. Iordan. Editura „Cugetarea“ București.* În ajunul Crăciunului a ieșit, de sub teascurile editurii „Cugetarea“ din Capitală, Captivantul roman „Invățătorii“ semnat de B. Iordan, un scriitor — de autentic talent — din generația tânără. Pentru cetitorii mai puțin în curent cu mișcarea literară de azi, îmi îngădui să fac câteva precizări, sumare, privitoare la biografia autorului, B. Iordan s'a născut la 1905 în satul Jorăști din Covurlui. A urmat școala Normală din Buzău pe care a absolvit-o în 1925. Azi o directorul școlii primare de băieți No. 1 din orașul Ismail și președinte al Cercului Cultural învățătoresc de acolo. A fost și revizor școlar câțiva ani. În literatură a debutat cu „Normaliștii“ roman din viața de internat a candidaților la dăscălie.

Presa și critica au primit

această carte elogios, iar succesul de librărie a fost enorm. A urmat „Vitrina cu păpuși de porțelan“ și „Pământul ispitelor“ (Delta). Cu „Pământul ispitelor“, roman în care descrie drama societății de după războiu, a dat măsura posibilităților sale epice, relevându-se ca un fiu și priceput investigator al sufletului uman. Acest roman, dens și masiv, a fost tipărit de editura „Adevărul“ care — la concursul de romane ce organizase — i-a decernat premiul I. Sub tipar are romanul „Revizori și Inspectori“, iar în preparație „Trenul Albastru“ și „Satele“.

„Normaliștii“, „Invățătorii“ și „Revizori și Inspectori“ alcătuiesc un ciclu de romane în care viața învățătorimii e redată în toată amploarea ei, cu o înțelegere și o cunoaștere perfectă. „Invățătorii“ de care ne ocupăm aci, o carte care a fost cu nerăbdare așteptată de toți acei cari au cetit „Normaliștii“. E urmarea firească care trebuia să vie. Normaliștii, acum absolvenți cu diplomă de capacitate, își continuă viața în timp și spațiu. Dar o viață nouă, viața de învățători la sate. Părăsind internatul tinerii învățători exclamă cu o nestăpânită bucurie: „Adio, viață!... Viață, bine te-am găsit!“ Și se risipește apoi ca potârnicșile în toate provinciile românești alipite la Patria-Mamă. Se duc cu drag și cu entuziasm. Au un maro rol: ci trebuie să răspândească slova și sufletul românesc în besna satelor.

Bucur Matei — eroul prin-

cipal — apucă spre meleagurile Basarabiei. E trimis să facă apostolat la Șichirlichitai, un cătun uitat de Dumnozou și de oamni în mijlocul stepei basarabene. E locuit de maloruși, sau hoholi cum li-se zice prin partea locului. Bucur Matei muncește cu râvnă, risiposto suflet și talent, dar nu poate rămâne multă vreme pe loc. E un inadoptabil. Sufletul său larg, idealist și visător nu poate trăi încorsetat. Are nevoie de aer mult. Trebuie să evadeze. Glas din adâncuri îl cheamă spre zări noi. Firul vieții dăscălești se desfășoară mereu. Bucuriile și mizeriile zilor se succed natural și palpitant, ca într'un film. Bucur Matei evadează la Dormendere. Prietenia sa cu Libelula, frumoasa dăscăliță cu ochi mari și rotunzi, e amenințată de răutatea unor colegi neînțelegători. Mareaș bunul său coleg se stinge cu plămâni roși de tuberculoză, Lupescu e la a cincia tentativă de căsătorie, revizorii se schimbă neconținut după cum suflă vântul dela cluburile politice, loafa întârzie mereu, distincțiile se dau pe simpatii — și mai întotdeauna celor fără merite, — iar vremea se scurge într'una nepăsându-i nici de ambițiunile deșarte ale oamenilor. Bucur Matei evadează încodată. Ajunge într'un sat de găgăuți, dar nici aci nu vrea să-și închee vacul. E un romantic incorrigibil. Muncește însă mereu cu acelaș entuziasm, vecinic tânăr.

Avansează în grad și ajunge la oraș. Dar dela un timp nicei atmosfera cluburilor, a cau-

canurilor, și-a „lucrăturilor„ nu-i mai este prielnică. E omul cu bogate resurse spirituale care nu se poate acomoda ușor unor situații mediocre. Simte că se înăbușe. Viața e largă și variată. Bucur Matei vrea s'o trăiască în toată intensitatea ei spirituală. De aceea dorul de evadare nu-i dă răgaz. Ceilalți eroi din „Invățătorii“ se mișcă și ei pe axa lor de concepție. Viața dăscălească e redată așa cum este: sbuciumată, cu bucurii puține și amaruri multe, aspră și rău înțeleasă chiar de acei cari tronează în fruntea școlii. Încă nimeni — înafară doar de Cezar Petrescu — N'a descris până azi atât de real și înțelegător viața învățătorimii ca B. Jordan. Cărțile sale nu trebuie să lipsească din biblioteca nici unui dascăl. Un învățător care citește „Invățătorii“ se regăsește pe sine însuși. E imposibil să nu se regăsească. Sunt acolo atâtea tipuri, încât orice învățător își găsește corespondentul. Romanul acesta e un bloc crud de viață în care agitația și frământările abundă exuberat și masiv. B. Jordan și-a croit în literatura română un drum sigur, sprijinit pe un real talent.

Ion Berinde.

— „*Comoara lui Prâslea*“ de Mihail Lungianu. Pentru premii școlare citire'n clasă pentru biblioteci și șezători, a apărut și se găsește de vânzare, la editura „Principele Mircea“, strada Doamnei, No. 10, București, a doua tipăritură, revăzută și adăugită, povești

pentru copii, premiată de fundația „Principele Carol“, prețul lei 35.

„O scriere pentru prima vârstă a copilăriei. O cădelnițare de miresme sfinte de bunătate, de dreptate, de milă, de duioasă dragoste. Citind-o, plutești, cu eroii povestirilor și cu autorul, pe puternice aripi sufletești, zbori în lumi frumoase, în cari sălășluiesc în voe binele și adevărul.

Totul e un vis plăcut, un cântec, ce robește, și o dulceată, ce-ți pare rău că trec, când, sfârșind cititul, închizi cartea. Atât că vraja stărnită rămâne, urmele, ce lasă atâta măiestrie de stil și muzică de simțiri, stăruiesc, infiripând zări senine și durând firi alese.

Cumpărați-o, puneți-o în cât mai multe mâini de copii și de părinți, răspândiți-o cât puteți în juru-vă, împlinindu-vă, față de soarta și de mângâierea lor și ale acestui neam, datoria creștină, pe care obișnuiește tot românul s'o facă, împărțind, în aducerea aminte a sufletelor dragi, prinoase la zilele mari.

Recomandată de Ministerul Instrucțiunii cu circulara No. 174.277—1935.

— *România și revizionismul maghiar, de Dr. A. Gociman. (Prețul 100 Lei.)* D. Stelian Popescu, fost ministru de justiție președintele Ligii Antirevizioniste Române, directorul ziarului „Universul“ scrie în prefața cărții „România și revizionismul maghiar“ următoarele:

„Lucrarea dlui Aurel Goci-

man despre „România și revizionismul maghiar“, cuprinde un material atât de bogat, încât face diu ca un obiect de preț pe biroul oricărui intelectual, ca și al oricărui român, cărora le pune la dispoziție tot ceea ce este necesar ca să se documenteze în mod suficient asupra chestiunii atât de arzătoare a revizionismului, agitat de turburătorii păcii, stabilită cu atâtea sacrificii“...

...„Cartea dlui Aurel Gociman îmbrățișând toată problema revizionistă în ceea ce privește neamul românesc, umple un gol simțit în literatura noastră și este merită să servească drept punct de plecare altor lucrări, pentru ajungerea scopului urmărit „demascarea falșității temei revizioniste maghiare“.

* * *

D. profesor universitar Ion Lupaș, membru al Academiei Române, președintele Comitetului Regional pentru Transilvania al Ligii Antirevizioniste Române, în numărul 174 din 29 Iunie 1934 al ziarului „Universul“ a scris următoarele:

...„ În acest scop a fost scrisă recenta carte a cunoscutului publicist dr. Aurel Gociman, care apare din cuprinsul voluminoasei sale publicațiuni ca un specialist orientat de multă vreme asupra scopurilor urmărite de revizionismul budapestan ca și asupra variatelor metode întrebuintate pentru răsturnarea actualului așezământ al păcii europene.

Materialul vast, pe care l-a strâns autorul într'o serie în-

treagă de ani, este grupat cu îngrijire în 18 capitole bine rotunzite și într'o succesiune logică dând astfel cititorilor putința de a se orienta cu înlesnire asupra chestiunilor cari i-ar interesa mai de aproape. Din privirea istorică asupra revizionismului maghiar nu lipsește nici un moment esențial, fie cu privire la acțiunile din cuprinsul Ungariei, fie la cele desfășurate în diferite țări europene, inundate de produsele literaturii revizioniste, fabricate sau inspirate din cercuri budapestane. În afară de vre-o 74 publicațiuni revizioniste, apărute în limba maghiară, autorul enumeră 67 franceze, 40 engleze, 22 italiene și 16 germane. Aceste cifre sunt destul de elocvente spre a dovedi stăruința intangibilă a revizionistilor, cari nu se lasă descurajați de nici un obstacol, și se opintesc a iscodi după ficcare oșec, noi mijloace de caprate a opiniei publice naive și credule.

Este de dorit să pătrundă cartea dlui dr. Aurel Gociman „România și revizionismul maghiar“ nu numai în bibliotecile diferitelor instituțiuni, ci și în casele tuturor intelectualelor români, spulberând indiferentismul manifestat până acum față de acest curent subversiv trezind în sufletul lor un interes mai viu pentru chestiunile obștești, și chemând pe toți la îndeplinirea datoriei față de intangibilitatea granițelor patriei întregite“.

* * *

D. profesor universitar Victor Papilian, cunoscut scriitor,

directorul general al Operei Române din Cluj, în numărul 5 al revistei „Gând Românesc“ scrie următoarele:

„...D. Gociman în lucrarea sa deosebită îmi pare a fi găsit tocmai temeiul acestui conflict milenar. Municipalismul maghiar în opoziție cu ruralismul român, pretenția ostetismului limbei maghiare opusă eticei limbei românești și, în fine, feudalismul întârziat, cu tot balastul de nedreptăți, jigniri și asupriri sociale, la care să nu uităm ideea libertății exaltată până la sublim în vechea țară, împotriva patriotismului dionisiac de dincolo de Tisa, au fost cauzele epicului conflict, ale cărui consecințe le avem în față. Azi condițiunile s'au schimbat. Răspunsul nostru, fără falsă modestie, a fost demn. Demn pentru un adversar pe care îl respectăm; demn pentru noi, ca popor care se respectă. Exproprierea, înproprietărirea, votul universal, abandonța școalelor și lucrările publiciste, libertatea religioasă sunt dovezi peremptorii pentru orice minte neîntinată de idei preconcepute.

Opera dlui Gociman n'a fost totuș ușoară. A avut să lupte contra unei coaliții formidabile în cari talentul exeamota adevărul și tănguiala, droptatea. Fiecare capitol al lucrării este o adevărată monografie. Chestiunea e privită din toate punctele de vedere: istoric, etnografic, juridic și moral. Notăm între cele mai importante capitole: literatura maghiară din Ardeal; presa un-

gurească din Transilvania; situația învățământului unguresc din Transilvania; instituțiile financiare ungurești din Transilvania; situația etnografică din România falsificată de ire-donta maghiară, etc.

Primind seva inspirației par-că din adevărurile pământu-lui, și deci tare pe poziție, d. Gociman a arătat în pagini ferme, sobre, pline de o serioasă documentare, dreptatea cauzei sale, fără afectare nici fățarnică declamațiune, așa cum îi șade bine unui luptă-tor adevărat“.

— *D. Tudoran*: „*Bazele psihologiei caracterului*“. Dl. Dr. Dimitrie Tudoran asistent uni-versitar din Cluj, a scos de sub tipar lucrarea sa „*Bazele psihologiei caracterului*“.

Cum această lucrare prezintă o importanță însemnată pen-tru educatorii copiilor, Mini-sterul cu ord. No. 197652—1935, o recomandă corp. învătă-toresc, fără să se impună însă.

Lucrarea poate fi procurată dela Administrația revistei „*Sat-ul și Școala*“, (Cluj, str. Bob No. 13. pentru suma de 50 ex).

— *Al. Marinescu*: „*Metodica enciclopedică a lucrului manual*“ Consiliul Permanent. Ministe-rul cu ordinul No. 53736—1935, a aprobat ca manualul „*Metodica enciclopedică a lu-crului manual*“ alcătuit de dl. Al. Marinescu din Făgărași, să fie întrebunțat de învăță-tori, ca manual consultativ în vederea examenelor de defini-tivat, înaintarea la gradul II. și inspecția specială pentru gradul I.

Lucrarea este întocmită în conformitate cu programa a-nalitică a școalelor primare și normale și prezintă un istoric al introducerii lucrului manual.

În el sunt tratate practic 600 lecțiuni cu 20 de capitole din toate ramurile lucrului manual.

Ministerul găsin-d, că aceea-stă „*Metodică*“ poate fi de folos, o recomandă învățatorilor și elevilor din școlile normale însă fără nici o obligațiune.

Manualul este tipărit în edi-tura „*Cultura*“ din Făgăraș. Costul unui exempl. 120 lei.

— *Tehnica studiului indivi-dualității în școala primară de: N. Apostolescu*. (Experiment, observații, anchetă). Este o carte care poate fi utilizată cu folos de învățatori prin faptul că înfățișează într'o formă ușoa-ră și limpede o serie de ope-rații tehnice și experimentale ce urmează să îndeplinească ei, pentru a realiza în mod știin-țific și sistematic studiul indi-vidualității elevilor.

Spre deosebire de alte scri-eri de genul acesta, lucrarea D-lui Apostolescu ține seamă de posibilitățile restrânse de documentație și muncă ce are învățatorul dela sate în privin-ța cercetărilor psihologice și-l călăuzește pas cu pas prin la-birintul întrebărilor și proble-melor ce abundă în orice fișă pedagogică oferindu-i mijloa-cele cele mai simple și mai practice de lucru.

Pentru fiecare funcțiune su-fletească sau complex de func-țiuni prezintă teste prelucrate după autori streini, variabile

în forma lor, după necesitățile de aplicare. Valoarea lor este asigurată prin faptul că D-l Apostolescu, fiind profesor de pedagogie al Școlii Normale de stat din Oradea, a avut posibilitatea să le și experimenteze în școala de aplicație, prezentându-ne rezultatele aplicării lor sub formă de grafice. Evident, ele nu pot decât aproximative. Orice rezultat obținut cu ocazia aplicării testelor urmează să fie verificat și confirmat prin observații, după cum și observația la rândul ei se verifică prin teste.

Intreagă lucrare este străbătută de o înțelegere de pedagog. Incredințați fiind că facem un serviciu învățătorilor o recomandăm ca auxiliar în lucrările ce întreprind pentru studiul elevilor. *T. Vâjdea.*

— **Vitrina revistelor și ziarelor primite.** Satul și Școala, Str. Mărzescu No. 21 Cluj. Viața Școlară, Str. Mihai Viteazul No. 20 Satu-Mare. Gazeta Școlii, Str. Negru Vodă No. 11 Craiova. Revista Asociației Inv., Str. Regele Carol No. 275 Bălți. Revista Învățătorimii Gorjene, Str. Unirii 204 Tg.-Jiu. Zorile Romanatului, M. Georgescu Celar-Romanati. Școala și Viața Ilfovului, Calea Griviței 199 București. Vestitorul, Piața Unirii Oradea. Plaiuri Hunedorene, Str. Filipescu 3 Petroșani. Amicul Școlii, Revizorul Școlii Cluj. Lumina, D. R. Stănilescu Râmnicu-Sărat. Cuvântul Moldovenesc, B-dul Reg. Carol II. 67 Chișinău. Voința Școlară, Piața Unirii Cernăuți.

Căminul Școlii, Str. Română 51 Galați. Școala Noastră, Revizorul Școlii Mercurea-Ciuc. Pedagogia experimentală, Str. Vulturii 20 Bacău. Macedonia, Str. Grigorescu 8 București. Satul, Str. Aurel Vlaicu București III. Cultura Poporului, Str. Tyraș 3 Cetatea-Albă. Școala și Viața, B-dul Cuza 218 Brăila. Revista Școlii, Asoc. corpului didactic primar Botoșani. Vlăstarul, Buzău. Răsai Soare, Școala de experiență Blaj. Învățătorul, Râmnicul-Vâlcea. Viața Sateilor, Cornești-Dâmbovița. Școala Vremii, Revizorul Școlii Arad. Drumul Vremii, Str. Poporului 53 Craiova. Revista Asociației Inv. Mehedințeni, Turnu Severin. Indrumări Pedagogice, B-dul Palade 4 Bărlad. Cuvântul Nostru, Școala Primară 3 Dorohoiu. Tribuna Învățătorimii, Str. Colonel Mănoilă 10 Buzău. Învățământul Primar, rev. ped. cult. și soc. Făgăraș. Foata Învățătorului, rev. Asoc. inv. B-dul Cuza 218 Brăila. Lămuriri Școlare, rev. did. lunară, Șc. prim. 1 Tecuci. Cl. IV-B., gazeta elevilor cl. IV. de experiență, Șc. primară No. 4 Cluj. Gazeta Învățătorului, organul inv. din jud. Constanța. Frământări Didactice, rev. Asoc. inv. din jud. Putna, Str. Botescu 10 Focșani. Neamul Românesc p. popor, Bd. Sch. Măgureanu București. Luceafărul, cultural-social, Sibiu, Str. Pontenus 6. Cuvântul Dăscălesc, Școala pr. de băieți Nr. 4, Roman. Școala și Familia de Măine, București III. Str. Băl-

cescu No 2. Școala și Viața, B-dul Carol 61 București IV. Revista Copiilor, Bălți. Șc. Prahovei, Str. Regina Maria 7 Ploiești. Revista Enciclopedică, Str. Gen. Grigorescu Cluj. Tribuna Invățătorilor, din jud. Baia, I. Sp. Ioniasa Baia. Graiul Sateilor, Str. Libertății 11 Galați. Copilul, revista mamelor și educatoarelor, Str. Ștefan Mihăileanu 23 București IV. Cetatea pentru Apărarea Școlii, Telița-Tulcea. Ghiocel, rev. lunară a copiilor, P. Iosif institutor Str. Stupilor 3 Focșani. Progres și Cultură, revista Asoc. inv. Mureș, Tg.-Mureș. Catedra, Str. Cuza Vodă 35 Galați. Înșirăte Mărgărite, Str. Ștefan cel Mare 8 Iași. Poporul Românesc, Gara Chitila Ilfov. Vlăstarul Câmpiei, revistă de folklor și artă poporană, Cojocna-Cluj. Școala Poporului, Str. Poet Mateevici 89 Tighina. Școala Căășană, Revizoratul Școlar Oravița. Școala Albei, Șc. Prim. 1 „Avram Iancu“ Alba-Iulia. Graiul Dâmboviței, Str. C. A. Rossetti 22 Târgoviște. Căminul Nostru, Bazargie-Căliacra. Școala și Societatea, Dârlos Târnăva-Mare Ogorul Școalei, Școala de copii mici No. 2 Turda, Str. Eminescu 21. Viața Literară, revistă de informație critică și artistică București, Str. Agricultorilor, 78. Vraja Mării, revistă literară, Constanța, Str. Smârdan I. Gazeta Noastră, Tg. Măgurele str. Eroul Căpitan Stănculescu No. 21. Măna Mântuitoare, revistă de îndrumare și hrană sufletească. Căminul Cultural, revistă de cultura poporului Fun-

dația Culturală Regală „Principele Carol“, București III, Strada Latină 8. Familia, revistă lunară de cultură, Oradea str. Regele Carol 6. Cele Trei Crișuri, Oradea, strada Regele Ferdinand, 11 (Casa Națională). Buciumul, Brădiceni-Gorj. Tineretul Invățătoresc, Lipova-Banat str. Mihai Viteazul No. 664. Izvoarașul, Bistrița-Mehedinți of. T. Severin. Drumul Nou, București, str. Polonă No. 8. Vatra, revistă învățătorescă Năsăud. Viața Cooperatistă, Str. Roma No. 53, București. Manifest, Str. Păcurari 41 Iași. Oltenia Politică, Str. Unirei No. 65 Craiova. Ofensiva, Str. Popa Soare No. 16 București IV. Pământul, Str. Vânători Cărlărași. Rânduri, Fănață-Bihor. Vremea Școlii, Str. Mârzescu 9 Iași. Agru, Str. Nicolae Iorga 6 Cluj. Freamătul Școalei, D. Popescu, Str. Amurg No. 17. Școala Noastră, I. Păunescu, Str. Calomfirescu No. 223, Turnu-Severin. Gândul Nostru, I. Zotta Fălticeni. Revista Copilului Dobrogean, Ct. Petrache rev. șc. Tulcea. Reforma, Str. Piața Amzei 5. Steaua Transilvaniei, Str. Atena No. 4 București. Țara lui Mircea, Str. Principesa Ileana No. 7 Sibiștra. Infrățirea, Str. Alexandru Ioan Cuza București. Straja, Str. Elena Doamna Nr. 31 Iași. Duh Nou, Școala No. 4 băeți Bărlad. Făclia, Com. Nalbant județul Tulcea. Slava, Vișeu de sus jud. Maramureș. Frontul Mărrășești, Intrarea I. G. Duca 5, București. Graiul Nostru, Str. Poet Mateevici 89, Tighina.

CRONICĂ - INFORMAȚIUNI

— **Lămuriri pentru examene.** În vederea apropierii examenelor de definitivat și înaintare la gradul II, ce se vor ține în acest an, publicăm câteva lămuriri date de Minister și Asociație pentru completarea unor dispoziții ale art. 118—119 din legea învățământului primar.

Dela Minister :

Ministerul prin Decizia No. 28025—936, a dispus ca spre a fi admiși a se prezenta la examenul de înaintare la gr. II, ce se va ține în anul 1936, învățătorii cu titlu definitiv, trebuie să îndeplinească condițiunile art. 119 din legea învățământului primar publicată în Monitorul Oficial No. 101 din 26 Iulie 1924, iar pentru anii șc. 1934—35 și 1935—36 vor trebui să îndeplinească și condițiunile art. 119 din legea inv. primar publicată în Monitorul Oficial No. 152 din 5 Iulie 1934.

Ministerul fiind informat că la inspecția specială în vederea înaintării la gr. II, s'au înscris și învățători cu titlu definitiv, care dovedesc că la școala unde au funcționat, nu au existat cursuri pentru clasele supraprimare și pretind să li se facă inspecția specială fără îndeplinirea acestei condițiuni, prevăzută prin art. 119 lit. a) din legea

inv. primar. Vă rugăm deci, ca prin revizoratele școlare respective, să puneți în vedere învățătorilor din categoria de mai sus, că, spre a li se face inspecția specială, trebuie să arate motivul pentru care școala la care au funcționat, n'a avut 7 clase, așa cum prevede art. 56 din legea inv. primar. Nu se admite nici o cerere decât numai dacă se face dovada că lipsesc elevi înscriși în clasele V—VII (ord. Min. No. 23500—1936).

Dela Asociație :

Mai mulți învățători dintre cei cari au depus examenul de definitivat în sesiunea 1934 deși legal ei trebuiau să-l depună într'o sesiune anterioară și cărora li s'a acordat titlul definitiv, fără a li se fixa de la început data definitivării, care le-a fost ulterior fixată pe 1 Ianuarie 1933 se socot nedreptățiți, prin faptul că neținându-se examenul de definitivat în mod normal, cu toată rectificarea datei definitivării, ei n'au avut posibilitatea de a se înscrie la examenul de înaintare pentru gr. al II-lea.

Deși au cerut înscrierea la examenul de gr. II, în cursul anului 1935, după închiderea înscrierilor la acest examen, ce se va ține în 1936, li s'a

răspuns de către serviciile locale de învățământ că nu pot fi înscriși, cererea lor fiind tardivă.

Solicitată de mai mulți dintre acești colegi Asociația a intervenit la Ministerul Instr. și a obținut ca chestiunea acestor învățători să fie cercetată de Consiliul inspectorilor generali primari, care să-și dea avizul dacă ei pot fi înscriși acum la examenul de înaintare, întrucât nu din vina lor n'au depus examenul de definitivat la timp și nici întârzierea rectificării datei definitivatului nu provine din cauza lor.

Consiliul inspectorilor generali se va pronunța în cea dintâi ședință ce o va ține în luna Martie.

Față de justetea cererii acestor învățători, credem că avizul Consiliului inspectorilor generali nu poate fi decât favorabil.

*

Colegilor care ne întreabă dacă învățătorii ce n'au trei ani cu titlul provizoriu și nu se prezintă la definitivat trebuie să-și motiveze absența dela definitivat, întrucât ei socot că motivarea absenței de la acest examen trebuie s'o facă numai cei ce au trei ani serviți cu titlul provizoriu sau o parte din timp numai în mod provizoriu, trebuie să-și motiveze absența, în cazul când nu se prezintă, dacă ei figurează pe tabloul comisiei examinatoare, înscriși din oficiu de revizorate sau în baza cererii lor.

Orice înscris pe tabloul ce-

lor chemați la definitivat și care absentează, dacă nu-și motivează absența, este considerat căzut.

— **Bugetul Ministerului școalelor** va fi sporit cu 130 de milioane. Grupul parlamentar al corpului didactic s'a întrunit la Cameră sub președinția dtui St. Pop.

DI St. Pop în calitate de raportor al bugetului ministerului instrucțiunii, a arătat sumele obținute pentru îndreptățirea membrilor corpului didactic. Ministerul de finanțe a dat asigurări că bugetul instrucției publice pe anul 1936-37 va fi sporit cu 130 de milioane, care reprezintă plata gradațiilor învățământului primar și secundar. Din această sumă vor fi plătite și diferențele de salar pentru catedrele suplinte pe un trimestru. Celelalte revendicări ale corpului didactic, adică plata înaintărilor și definitivărilor, vor fi satisfăcute pe cale de credite lunare, astfel cum au fost plătite gradațiile în anul trecut.

Au luat apoi cuvântul dnii prof. St. Bogdan, Ieșanu, Dăscălescu, Cazan, Georgescu-Brăila, senator Ivanovici, Mihala Simion Pamfil, cari au arătat necesitatea continuării luptei până la completa satisfacere a dezideratelor corpului didactic

S'a dat apoi următorul comunicat:

„Grupul parlamentar al corpului didactic, întrunit azi Vineri 6 Martie, în secția V, a luat la cunoștință că s'au trecut în bugetul ministerului in-

strucțiunii gradețiile învățătorilor și profesorilor, iar definițiile, gradele din învățământul primar, diferența de salar dela leașa de suplinitor la cea de titular urmează să se plătească după cum s'au plătit în acest an gradețiile cele noi, adică prin credite lunare.

Grupul parlamentar didactic a hotărît să continue lupta, până la înscrierea în buget a tuturor drepturilor“.

— **Imnul copiilor.** (Se cântă în școlile din America.) „Eu sunt copil, Sunt cea mai nouă și cea mai veche instituție din lume. Eu moștenesc pământul când vin pe lume, iar când mă duc îl las copiilor care vin după mine. Datoria mea e să las pământul mai bun decât l-am găsit. Dimpreună cu milioanele de frați și surori mi-aș împlini bine datoria aceasta, dacă lumea nu ne-ar chinui cu nepriceperea ei.

La început am nevoie de lapte bun, de aer sănătos și de joc. Mai târziu îmi trebuie școli bune ca să mă pregătesc serios pentru viață.

Vreau să trăiesc.

Vreau să râd, să mă joc, să iubesc și să muncesc.

Vreau să ascult cântece frumoase, să citesc cărți bune, să văd tablouri încântătoare.

Vreau să construiesc case, drumuri, căi ferate, mașini.

Vreau să alerg prin păduri și să mă scald în gârlă.

Vreau să mă joc în zăpadă.

Eu sunt trecutul, prezentul și viitorul. Ușurați-mi calea și

vă voi ajuta la rândul meu.

Eu sunt speranța voastră, eu sunt copilul.“

În acest imn se găsește un întreg sistem de educație. Învățătorul care va înlesni copilului îndeplinirea misiunii sale va fi un adevărat educator. De astfel de învățători are nevoie neamul nostru.

— **Aduarea generală a Asociației Învățătorilor din județul Sălaj,** conform hotărârii Comitetului Central, luată în ziua de 30 Ianuarie a. c. se va ținea anul acesta în Zălau, la 23 Mai. În seara acestei zile vor fi sărbătorii învățătorii trecuți la pensie în anul 1935, în cadrul unei serbări culturale.

Se atrage atenția colegilor asupra acestui eveniment, pentru a participa în număr cât mai mare la aceasta seară, care va fi urmată de dans, și a face propagandă și printre intelectualii satelor, ca să dea sprijinul de încurajare atât de mult dorit.

Vor cânta corurile învățătorilor din plasele: Buciumi, Șimleu, Tășnad, Valea lui Mihai, etc.

Invilări speciale nu se vor trimite.

— **Societatea de cântări „Doina Sălăjană“** a învățătorilor din plasa Șimleu și-a reînceput repetițiile de cântări, Sâmbătă, în 25 Ianuarie a. c. Membrii acestei societăți sunt rugați și pe aceasta cale, ca la ședințele ce se vor anunța la timp să ia parte în număr complex, căci nu-

mai astfel se va putea utiliza puținul timp ce stă la dispoziție pentru a obține progresul dorit.

Colegii din alte plase, cari doresc să fie membrii ai acestei societăți, sunt rugați a se anunța, ca să li-se poată comunica zilele în cari se țin repetițiile

— † **Eugen Popescu.** S'a stins în ziua de 31 Ianuarie 1936, revizorul școlar al județului Făgăraș. El moare după o activitate bogată în învățământ atât ca învățător confesional, cât și ca revizor școlar al județului Treiscaune și mai pe urmă al Făgărașului.

Eugen Popescu făcea parte dintre revizorii școlari numiți de Consiliul Dirigent, cu prilejul romanizării învățământului.

În tot timpul funcțiunii sale a dat dovadă de alese calități, ca pedagog conducător, fiind iubit de camarazii săi și de învățătorii pe care i-a condus cu tact și dragoste frățească.

Anii din urmă ai vieții sale au fost ani grei de suferință trupească și sufletească. Acolo unde s'a dus nu va mai avea dușmani și numai faptele sale bune vor sta mărturie în fața Judecătorului suprem.

Munca sa va rămâne o pagină frumoasă în istoria școlii noastre, iar figura sa veșnic veselă nu va fi uitată niciodată de învățătorii pe care i a iubit atât de mult. (C. I.)

— † **Teodor Mariș.** În luna Decembrie 1935, s'a stins pe neașteptate, după o boală scurtă, profesorul de pedagogie dela Școala Normală de băieți din Arad.

Teodor Mariș a fost la începutul carierei sale învățător. Cu prilejul organizării învățământului românesc în 1919, a urmat și el cursurile universitare pentru pregătirea profesorilor.

Deși cu o pregătire mai redusă decât marele său înaintaș, Petre Pipoș, însă cu sufletul bogat în dragoste pentru carieră, pentru copii, pentru continua perfecționare, profesorul T. Mariș a știut să se impună în cei 16 ani de profesorat ca un om de școală pe care se poate conta și ca un adevărat îndrumător al tinerilor generații de învățători.

Activitatea sa din jurul revistei „Școala Vremii” l-a ridicat în ochii colegilor săi, în ochii învățătorimii și în ochii tuturor bunilor Români cari sunt bucuroși că Instituțiile noastre școlare au oameni de valoare.

Teodor Mariș devenise conducătorul efectiv al învățătorimii arădene. Cuvântul lui autorizat era ascultat și sfaturile sale picurate în paginile revistei, erau urmate cu sfințenie.

Presa a notat cu sinceritate și cu dragoste viața și activitatea acestui om de școală, cu prilejul trecerii lui din această viață. Dorim învățătorimii arădene să găsea-

scă un conducător sufletesc tot atât de priceput și de desinteresat ca Teodor Mariș.

Pentru prietenul din 1919 o lacrimă fierbinte!

— **Examenul de capacitate la școlile normale.** Examenul de capacitate la școlile normale, ce urmează a se ține la 1 Iunie 1936, va consta din:

1. Probe scrise.

2. Probe orale.

3. Probe practice: a) Dexterități; b) Lucrări practice; c) Practica pedagogică.

1. Probele scrise sunt cele din vechiul regulament și se țin după aceleași norme. Comisiunea va da o deosebită atențiune, nu numai fondului, dar și formei, cerând exprimare, ortografie și punctuație corectă.

Se vor da 2 probe scrise:

a) O probă de limba română, constând dintr'o compunere liberă asupra unei chestiuni aleasă de candidat, din trei subiecte care vor fi luate din pedagogie, istorie sau literatură română;

b) O probă de matematică, constând dintr'o problemă de aritmetică, algebră sau geometrie și o chestiune de contabilitate sau comerț.

Subiectele probelor scrise vor fi aceleași pentru toate școlile normale; ele vor fi alcătuite de Minister și trimise în plic sigilat, președinților comisiunilor examinatoare.

Se dau trei ore pentru proba de compunere și două ore

pentru cea de matematici. Probele scrise sunt eliminatorii; nota la fiecare probă va fi de cel puțin 6, iar media 7.

II. Probele orale sunt două.

a) O convorbire asupra unei chestiuni de partea literară și unei chestiuni de partea științifică, fixate de Minister și studiate în cursul anului de elevi și cu îndrumarea profesorului respectiv. Dacă studiul comportă colaborarea mai multor profesori, aceștia se vor consfătui și vor lixa de comun acord, planul de lucru. Vor da îndrumări asupra activității elevilor, asupra documentării, recomandând lecturi de autori și opere, manuale și reviste române și străine; vor organiza demonstrații, experiențe, vizite, etc.

Fiecare elev va nota într'un carnet toată această documentare precum și mersul studiului și cercetărilor făcute, va adăuga eventual schițe, planșe, dacă acestea ar fi necesare. Carnetul acesta se va prezenta comisiunii.

Pentru examenul de capacitate, din Iunie 1936, Ministerul a fixat următoarele chestiuni, în vederea acestei probe:

Școlile normale de învățatori și învățătoare:

1. Dovezi despre originea noastră și despre drepturile noastre asupra teritoriilor pe cari le stăpânim astăzi.

2. Aplicațiuni ale științelor experimentale (fizică, chimie, științe naturale, geologie) în agricultură și horticultură.

Școalele normale de conducătoare:

1. Literatura pentru copii dela 3—7 ani.

Se vor studia, în primul rând, autorii și textele românești.

Din autorii străini: Andersen, Grimm, Perrault, Lagerlof, Kipling. Studiul se face din punct de vedere literar și pedagogic prin colaborarea profesorilor de limba română și pedagogie.

Fiecare candidat va prezenta comisiei colecția de povești, cu schițe, lucrate în școală.

2. Noțiuni de puericultură și igiena copilului, dela naștere până la 12 ani.

Cărțile și revistele necesare consultării se vor procura de către școli, pentru biblioteca școlii.

Nota minimă de trecere la proba de convorbiri este 7 și rezultă ein media notelor obținute la cele două chestiuni propuse de Minister.

b) A doua probă orală este o examinare din următoarele materii: limba română, psihologie-pedagogie, istorie-geografie, științe fizico-naturale și igienă. La obiectele la cari comportă aplicațiuni practico-științifice, igienă, examinarea orală va fi însoțită de lucrări practice de aplicare sau demonstrare.

Nota minimă de trecere este 7.

Media probelor orale se obține din cele două note ale probelor orale: convorbire, examinare.

3. Probele practice cuprind:

a) Probe de dexterități.

b) Probe de lucrări practice.

c) Proba de practică pedagogică.

A) Probe de dexterități.

1. Proba de desen: candidații vor desena pe hârtie, în negru sau în colori, un obiect uzual de pe natură, ales de comisiune și așezat în fața candidaților.

Se acordă două ore pentru această probă.

Fiecare candidat va prezenta Comisiunii o colecție din cele mai bune desene ale sale, executate în școala normală, purtând data executării și semnătura maestrului.

2. Proba de muzică: Solfegiera sau descifrarea la vioară a unui cântec din cele potrivite în școala primară. Comisiunea alege cântecul și acordă 10 minute de pregătire.

Fiecare candidat va prezenta o colecție de cântece pentru școala primară, lucrată în școala normală și purtând semnătura maestrului de muzică.

Nota dela desen și cu cea dela muzică dau o notă medie, care trebuie să fie de cel puțin 7.

B) Probe de lucrări practice. Băieți:

1. Executarea unei reparațiuni sau unui obiect necesar în gospodăria casei sau a școlii; executarea unui obiect, aparat, etc., din materialul didactic necesar în școa-

la primară. De exemplu: mobilier simplu, unelte de gospodărie, preșuri, mățuri, coșuri, perii; legătorie de cărți, ramarea hărților și tablourilor; reparațiuni la mobilierul și uneltele casei, școalei, etc.

2. O lucrare pe terenul de cultură sau în ferma școalei (îngrijirea pomilor, viei, animalelor, albinărit, agricultură, horticultură, etc.

Fete.

1. Executarea unui articol de rufărie sau îmbrăcăminte (linar, croit, cusut, motive de ornamentație) sau unui material didactic.

2. Executarea unei lucrări de gospodărie casnică sau școlară (bucătărie, spălat-călcat, îngrijirea păsărilor și animalelor, albinărit, lucrare în grădina de legume sau flori, etc).

În școalele normale de conducătoare, se vor adăuga la prima probă de lucru manual, subiecte cerând confecționarea materialului didactic educativ, necesar în școalele de copii mici.

Se acordă pentru fiecare din aceste două probe de lucrări practice câte 3—4 ore.

În timp ce candidații lucrează, Comisiunea examinează colecțiile și lucrările de tot felul, executate de candidați în școala normală: hărți, colecții de minerale, metale, cereale, ierborizări, lista de lucrări executate în laborator, atelier, pe teren și la fermă; întreg materialul didactic, colecțiile de jocuri și programe de gimnastică, planșe și mo-

dele de tot felul, cu care elevul părăsește școala normală, pentru a le folosi în școala primară. Comisiunea va ține seamă de aceste lucrări în notarea candidaților la probele de lucrări practice.

C) Proba de practică pedagogică constă din :

1. Examinarea activității, în ultimii doi ani, a candidatului în școala de aplicație: cercetarea caietului cu textele de pregătire ale lecțiilor, cu observațiile și experiențele pedologice făcute, fișele alcătuite; participarea la activitățile anexe din școala de aplicație: igienă, gospodărie, cooperativă, muzeul școalei de aplicație, serbări, etc.

2. O lecție cu elevii din cl. I—VII, ai școalei de aplicație. Subiectele sunt fixate de comisiune și trase la sorți de candidați. Se dă o oră de pregătire.

Lecția va putea fi precedată sau urmată de un joc sau o ședință de gimnastică (notate pe schița de plan, ce se prezintă Comisiunii); o lucrare de administrație școlară, un control al curățeniei și ordinii elevilor, o măsurătoare, un examen sensorial, etc.

Nota minimă de trecere, la această probă, este 7.

Media generală se socotește din cele 5 medii parțiale, obținute la diferitele grupe de probe: 1. media probelor scrise; 2. media probelor orale; 3. media probelor de dexterități; 4. media probelor de

lucrări practice: 5. nota probei de practică pedagogică.

Examenul se ține în fața întregii comisii. La probele practice se face apel la maestrul respectiv al școlii.

Notarea proebelor practice se face de întreaga Comisie.

— **Ministerul instrucțiunii** a dispus, ca examenele de diferență dela curs complementar la liceu să se acorde, în mod excepțional, numai elevilor, cari au urmat efectiv acest curs complementar, iar nu și celor ce au trecut examenele particulare, fără formarea temeinică în școală a unei culturi generale elementare și a unei culturi speciale.

— **Episcopia unită din Cluj**, a adus la cunoștința ministerului instrucțiunii, că foarte multe localuri de școli confessionale, proprietate a parohilor unite, au fost închiriate școlilor primare de stat.

Multe comitete școlare nu plătesc chirie pentru aceste localuri, iar unii directori refuză să pună la dispoziția organelor bisericești sălile de clasă pentru festivaluri religioase sau culturale, conferințe, etc.

Ministerul instrucțiunii a trimis acum un ordin circular revizoratelor din Ardeal și Banat ca să pună în vedere direcții de școli că au datoria să conlucreze în bună înțelegere cu preoții bisericilor ortodoxe și greco-catolice ori de câte ori se organizează serbări culturale și religi-

oase în localurile de școli confessionale.

Deasemeni, comitetele școlare respective să ia măsuri pentru plata chiriilor cuvenite.

— **Dela Asociația generală.** În legătură cu bugetul, pe baza informațiilor ce ni s'au dat de către cei în drept, comunicăm colegilor:

Va fi asigurată prin buget plata gradațiilor vechi și a celor scadente la 1 Aprilie a. c.

Va fi asigurată în orice caz, plata cu salariul de titulari a învățătorilor numiți în Noembrie anul trecut.

Se vor plăti din credite extraordinare, — așa cum s'au plătit gradațiile în anul din urmă — sporurile cuvenite prin definitivat și înaintare.

La mijloc pentru aceasta stau: cuvântul categoric al d-lui ministru de finanțe, și chezașia d-lui ministru al instrucțiunii.

Noi înțelegem să continuăm însă acțiunea, pentruca să se treacă în buget toate sumele ce revendicăm.

Nădăjduim mult în acțiunea ce va urma să se desfășoare acum în Cameră — așa cum s'au angajat colegii parlamentari.

Și ca și altă dată ne punem toată nădejdea în sprijinul Suveranului.

— **Examenul de definitivat** fixat pe data de 15 Martie 1936, s'a amânat pentru o dată ce se va comunica ulterior.

Buletinul Revizoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai.)

No. 558—1936. **Examenul de definitivat din 1936.** Comunicăm în copie ord. circular al Onor. Minister No. 13602 1936 și 25873—1936, precum și tabloul candidaților obligați a se prezenta la examenul pentru definitivat din anul 1936, spre știre și conformare întocmai pentru cei interesați, de a respecta dispozițiunile ce li s'au comunicat individual, cunoscând că înscrierea la examen este obligatorie, iar cei ce nu îndeplinesc condițiunile dela art. 118 nu se vor putea prezenta la acest examen și în consecință declarați respinși. În legătură cu aceasta facem cunoscut că lipsa dela examen o poate motiva numai comisia de examinare și numai în bază de concedii legale.

No. 13602-936. «Domnule Revizor, În baza disp. art. 118 din legea învățământului primar, puneți în vedere învățătorilor, cari sunt obligați să se prezinte la examenul de definitivat, să înainteze cererea de înscriere la acest examen, prin revizoratele școlare, serviciilor locale de învățământ respective, care vor întocmi tablourile și le vor înainta președinților comisiunii examinătoare, cu dosarul cererilor și proceselor-verbale de inspecții. În aceste tablouri, vor fi trecuți toți învățătorii și învățătoarele dela școlile primare și învățătoarele dela școlile de copii mici (grădini de copii), cari la 15 Martie 1936, au 3 ani de funcționare efectivă cu titlul provizor în învățământul primar și care sunt obligați să se prezinte la examenul de definitivat la data de mai sus. — În conformitate cu dispozițiunile art. 158 din lege, învățătorii cari nu sunt originari din cele 19 județe din zona culturală, cu populație eteroglotă și cari au 2 ani de funcționare dela numirea cu titlul provizoriu și și-au luat angajamentul în scris, vizat și aprobat de minister, că vor funcționa 10 ani în aceste județe, au dreptul să fie înscriși la acest examen. — În acest tablou veți trece și pe învățătorii și învățătoarele ce au fost respinși de două ori la examen, pentru că nu au obținut media cerută de lege (7.00), sau acei cari nu s'au prezentat de 2 ori nemotivat la examen, cum și pe învățătorii licențiați numiți cu titlul provizoriu, conform art. 232 din lege. Cei respinși de 3 ori n'au dreptul să mai dea examen. — În tablou se va cuprinde numele învățătorilor, școala unde funcționează, starea civilă, școala normală pe care a absolvit-o și anul obținerii diplomei de capacitate, data și numărul ordinului de numire cu titlul provizoriu, pedepsele suferite și pentru a cătea oară este chemat la examenul de definitivat, fiecare can-

didat. — Trecerea la altă comisiune nu se admite, rămânând ca ulterior să vi se comunice școala normală unde se va ține examenul pentru candidații din acel județ. — Acei cari nici la al treilea examen nu au obținut media 7.00, sau absentează de trei ori nemotivat, încetează în mod obligatoriu de a mai face parte din corpul didactic, conform legii. — În afară de condițiunile de stagiu, candidații la examenul de definitivat, trebuie să dea dovadă că în timpul stagiului: pe primii doi ani, au împlinit condițiile din legea veche (1924), iar pe ultimul an, următoarele dispozițiuni din legea din 1934: a) Au predat la o școală primară completă cu 7 clase, cel puțin 1 an. b) Au avut o frecvență regulată de elevi. c) Au alcătuit și ținut în ordine carnetele individuale ale elevilor și au ținut le zi textele de pregătirea lecțiilor. d) Au luat parte în timpul provizoratului la cel puțin 5 șezători culturale și au ținut acolo cel puțin 2 conferințe cu caracter local (cultural-social-economic). e) Au făcut și predat cursuri cu adulți. f) Au făcut coruri cu elevii și g) Au predat: învățătorii lucrul manual sau practica agricolă cu băeții, iar învățătoarele lucrul de mână și gospodăria cu fetele, conform programei. — Organele de control vor menționa în procesele-verbale de inspecție, dacă aceste condițiuni s'au îndeplinit. Fără îndeplinirea acestor condițiuni învățătorii candidați nu vor putea fi înscrși la examen, conform legii. — Toate aceste lucrări, după verificarea lor de către inspectorii generali primari ai regiunii, cari sub semnătură proprie, vor atesta de îndeplinirea sau nu a condițiunilor de mai sus, vor fi înaintate serviciilor locale de învățământ respective, spre a fi trimise președinților comisiunilor examinatoare dela școlăle normale ce se vor fixa ulterior, până la data de 20 Februarie 1936, iar Ministerului se va comunica numărul candidaților înscrși (separat: învățătorii, conducătoare) spre a se fixa centrele. — Ministru, Dr. Angelescu. Director, Indescifrabil».

No. 25873-936. «Die Revizor, Având în vedere că mulți normaliști cu diplomă de capacitate, n'au fost numiți învățători titulari, decât în Noembrie 1935, astfel ca până la examenul de definitivat, publicat a se ține în Martie 1936, după cum s'a comunicat prin ordinul circular No. 13602 din 29 Ianuarie 1936, nu au 3 ani de funcționare cu titlul provizor, cum cere legea învățământului primar (art. 118), deci n'ar avea dreptul să fie înscrși la acel examen. — Având în vedere însă, că această categorie de învățători, din motive independente de voința lor, n'au putut funcționa decât ca suplinitori, situație care s'a prelungit câte 3—4 ani. Pentru aceste motive, avem onoare a vă face cunoscut că prin deciziunea No. 25873 din 12 Februarie 1936, Ministerul a dispus ca la examenul de definitivat din Martie 1936, să fie înscrși toți învățătorii actualmente titulari, dar cari până la 1 Martie 1936 au 3 ani de funcționare

cu diplomă de capacitate, indiferent dacă în anii școlari anteriori au funcționat ca suplinitori. — p. Ministru, Indescifrabil. p. Director, Indescifrabil».

**Tablou de învățătorii ce urmează a se prezenta
la examenul de definitivat în 1936**

No. crt.	Numele și prenumele învățătorului	Comuna	Data numirii cu titlul prov.	A căten oard se prezintă
1	Anderco Gheorghe	Lazuri	1 Oct. 1932	2
2	Betuker Rozalia	Vălenii de Mt.	1 Sept. 1930	2
3	Bog Vasile	Benesat	1 Oct. 1932	2
4	Bude Cornelia	Cehul-Silvan.	1 Oct. 1932	1
5	Buda Vasile	Peceiu	1 Sept. 1931	2
6	Buda Ana	"	1 Sept. 1932	2
7	Chiorean Gheorghe	Boianul-Mare	1 Sept. 1932	2
8	Chiorean Florica	"	1 Sept. 1927	2
9	Cheregi Elena	Dindești	1 Oct. 1932	2
10	Chiș Vasile	Eriu-Sâncraiu	1 Sept. 1932	2
11	Erdei Veturia	Chilioara	1 Sept. 1931	1
12	Foltos Ioan	Ghiroft	1 Sept. 1931	3
13	Fanca Nicolae	Brăglez	1 Oct. 1932	1
14	Gherman Laura	Sighetul-Silv.	1 Sept. 1929	1
15	Ghiurco Viorica	Domnin	1 Sept. 1925	2
16	Hafegan Livia	Sângeorz Ms.	1 Sept. 1932	2
17	Holtzinger Elisabeta	Carei	1 Sept. 1931	2
18	Huțiu Ana	Bălan	1 Sept. 1930	2
19	Iacob Luca	Cerișa	1 Sept. 1929	2
20	Jâmbor Adalbert	Păgaia	1 Sept. 1929	2
21	Iscru Ștefan	Subcetate	1 Oct. 1932	1
22	Jek Terezia	Urziseni	1 Oct. 1932	1
23	Lukovits Ida	Petrești	1 Oct. 1932	1
24	Mirgheș Sabina	Săg	1 Sept. 1931	1
25	Nagy Emilia	Cehal	1 Sept. 1930	3
26	Oșan Carolina	Crasna	1 Sept. 1930	1
27	Onac Vasile	Tășnad	1 Sept. 1930	2
28	Pușcaș Vasile	Cuceu	1 Oct. 1932	2
29	Peres Vasile	Băița	1 Oct. 1932	2
30	Pop Maria n. Aluș	Zalnoc	1 Oct. 1932	2
31	Pop Luiza	Santău	1 Oct. 1932	1
32	Pereni Ecaterina	Ipp	1 Oct. 1932	1
33	Pupăză Vasile	Stârciu	1 Oct. 1932	1
34	Pop Coriolan	Silvaș	1 Sept. 1929	3
35	Pintea Vasile	Adoni	1 Sept. 1932	2
36	Sima Silvia n. Ignea	Nușfalău	1 Oct. 1932	3
37	Silaghi Gheorghe	Hereclean	1 Oct. 1932	2
38	Silaghi Irina	Resighea	1 Oct. 1932	2

No. crt.	Numele și prenumele învățătorului	Comuna	Data numirii cu titlul prov.	A câtea oară se prezintă
39	Sima Margareta	Vârșolț	1 Sept. 1931	1
40	Sabou Dumitru	Boghiș	1 Oct. 1932	2
41	Terheșiu Ioan	Aghireș	1 Oct. 1932	2
42	Târnoveanu Viorica	Unimăt	1 Sept. 1930	1
43	Tatay Elisabeta	Hodod	1 Sept. 1929	2
44	Terheșiu Grigore	Halmășd	1 Oct. 1932	1
45	Varga Valeria	Pereceiu	1 Oct. 1932	2
46	Vanca Valeriu	Bănișor	1 Sept. 1930	2
47	Vaida Margareta	Dioșod	1 Sept. 1930	2
48	Zaha Leontina	Seredeu	1 Oct. 1932	1
49	Zaharie Ioan	Oarța de sus	1 Oct. 1932	2
50	Filimon Alexandru	Pirul-Nou	1 Sept. 1931	1
51	Iancu Gheorghe	Carei		1

Conform Deciziei Min. Instr. No. 25873 din 12-II-1936, la examenul de def. ses. 1936, se vor mai prezenta :

No. crt.	Numele și prenumele învățătorului	Comuna	Data numirii cu titlul provizor	Timpu ser-vit ca su-plimitor	A câtea oară se prezintă
1	Ardeleanu Ion	Aleuș	1935	3 ani	1
2	Bălășescu Const.	Fetindia	1934	2 6	1
3	Bălășoiu Ioan	Sâg	"	2 6	1
4	Blaga Alexandru	Cizer	"	2	1
5	Blendea Leon	Iaz	"	2	1
6	Burnea Alexandru	Bocșița	"	2 5	2
7	Buteanu Aurel	Șamșud	1929	4	1
8	Bica Popii George	Huseni	1934	2 5	1
9	Caba Victoria Dulfu	Mănău	1935	4	1
10	Cristescu Iancu	Mal	1934	1 7	1
11	Deac Alexandru	Bicaz	"	4	2
12	Deac Rozalia	"	"	3	2
13	Droașcă Dumitru	Dețasat din jud.	"	2	1
14	Fărcașiu Veturia	Buciumi	"	2	1
15	Fecer Serena Holtz.	Cămin	"	3	1
16	Flonta Valeria	Acâș	"	1 6	1
17	Govor Vasile	Plopiș	"	3	1
18	Govor Tiberiu	Ciglean	"	4	2
19	Gurzău Eugenia	Șimleu	"	5	1
20	Iuhas Olivia	Mihăeni	"	7	1

No. crt.	Numele și pronumele învățătorului	Comuna	Data născu- rii cu titlul provizor	Timpu- l ser- vit ca su- plimentar	A câte oară se prezintă
21	Lincă Gheorghe	Hurezul-Mare	1934	2 ani	1
22	Lucaciu Ana	Șimian	"	3 "	2
23	Marton Elisabeta	Cehul-Silv.	1935	6 "	1
24	Moisa Silvia	Eriu-Sâncraiu	1934	3 "	2
25	Moș Ana n. Lung	Surduc	1935	3 "	1
26	Moș Gheorghe	Horoatul-Silv.	1934	2 "	1
27	Müller Ioan	Gârceiu	1935	5 "	1
28	Naghi Ioan	Ilișua	1934	2.6 "	1
29	Onac Rozalia	Tăgșnad	"	3.4 "	2
30	Oșan Maria Cosma	Coșeiu	"	1.9 "	1
31	Peres Victoria	Băița	"	2 "	1
32	Pintea Maria	Derșida	"	6 "	1
33	Poenaru Ioan	Gurtelecul-Ș.	"	1.6 "	1
34	Pop Maria Cotuțiu	Pria	"	3 "	2
35	Pop Vasile	Moigrad	"	3 "	2
36	Revnic Traian	Cătălușa	1935	"	1
37	Rusu Cornelia	Jac	1934	4 "	2
38	Sălăjan Irina	Cehul-Silv.	"	4 "	1
39	Sfura Emil	Ban	"	2.6 "	2
40	Simen Octavian	Detășat din jud.	"	3 "	1
41	Sonia Teodor	Boian-Huta	"	4 "	2
42	Șteț Maria	Detășat din jud.	"	5 "	1
43	Tătaru Ioan	Orțița	1935	"	1
44	Tegzeș Letiția	Pățal	"	"	1
45	Terheșiu Elena	Aghireș	1934	4 "	2
46	Toma Ioan	Borza	1935	3 "	1
47	Tol Viorica	Sânmiclăuș	1934	2 "	1
48	Vintilă Aron	Ghilești	"	2.4 "	1
49	Bach Mateiu	Foeni	1935	3 "	1
50	Radu Ilie	Stâna	934	"	2
51	Murgu Maria	Crasna	"	"	1
52	Mitu Elena	Gălpâia	"	"	1
53	Acui Irina Heidenh.	Curtuiuşeni	934	5.6 "	2
54	Ardelean Augustin	Sărvăzel	"	3 "	2

No. 1182—1936. **Transformarea amenzilor școlare în zile de lucru.** Comunicăm în copie ord. No. 28.139—1936 al Onor. Minister, spre știre și conformare: Domnule Revizor școlar, Avem onoare să vă trimitem în copie Deciziunea No. 28139 din 15 Februarie 1936, prin care Domnul Ministru a hotărât ca amenzile școlare care nu pot fi plătite se vor presta în natură. Vă rugăm să dați ordin în consecință. Director, Al. Voinescu. Șeful serviciului, F. Theodorescu.

DECIZIUNE

Noi, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Instrucțiunii Publice, Având în vedere lipsa de mijloace atât din partea statului, a județelor, comunelor și comitetelor școlare la procurarea fondurilor necesare pentru construirea localurilor de școli; Având în vedere că părinți ai elevilor amendați pentru lipsuri nemotivate dela școli nu pot răspunde bănește la plata amenzilor școlare, din cauza reli stări economice, în care se găsește. **Decidem:** Art. I. Amenzile școlare aplicate părinților elevilor dela școlile primare, care nu pot fi plătite în bani, se vor presta în natură prin lucrări manuale sau transporturi de materiale la clădire nouilor construcții școlare din comunele respective sau învecinate. Art. II. și ultimul. D-nul Director al învățământului primar și normal primar, va aduce la îndeplinire dispozițiunile prezentei deciziuni. Dată astăzi în 15 Februarie 1936. Ministru, (ss) Dr. C. Angelescu.

No. 579—1936. **Monumentul eroilor: Horea, Cloșca și Crișan la Alba-Iulia.** Comunicăm în copie ord. No. 204488—1935 al Onor. Minister, spre știre și conformare: Domnule Revizor, În conformitate cu hotărârea D-lui Ministru, avem onoarea să vă facem cunoscut că s'a aprobat să se respecte dispozițiile ordinului din anul trecut, în ceea ce privește strângerea fondurilor pentru ridicarea unui monument al eroilor: Horea, Cloșca și Crișan la Alba-Iulia. Să se comunice și Ministerului ce bani s'au încasat, prin Revizorul școlar. Comunicându-vă cele de mai sus, sunteți rugat să îndemnați școlile să-și dea oholul lor pentru opera patriotică ce vrea să înfăptuiască asociația Astra din Alba-Iulia. Director, Al. Voinescu. Șeful Serviciului, F. Teodorescu.

No. 1203—1936. **Imputarea stricăciunilor de materiale telegrafice.** Comunicăm în copie adresa No. 4442—1936 a Direcțiunei Regionale P. T. T. Oradea cu invitarea a da tot concursul și sprijinul solicitat: «In perioada de timp dela 1930 până azi, Direcțiunea Regională a Poștelor din Oradea a urmărit multe comune pentru încassarea unor sume de bani provenite din imputarea diverselor furturi sau stricăciuni de

materiale telegrafice depe liniile telegrafo-telefonice ale statului cari străbat teritoriul comunelor respective. Faptul acesta, care ne-a pus adeseori în conflict cu autoritățile administrative (Prefecturi, Primării Comunale) și ne-a silit de multe ori să intentăm chiar procese în justiție spre a putea intra în posesiunea diverselor sume imputate comunelor, are ca punct de plecare următoarele prevederi ale legii de Exploatare P. T. T.: »*Articolul 164.* Oricine va aduce stricăciuni liniilor telegrafice sau materialelor întrebuițate pentru aceste linii, oricine va sustrage obiecte sau materiale de linii, în afara de despăgubirea la care va fi supus după devizul Administrațiunii Poștelor, va fi pedepsit cu amendă dela 50 la 2000 lei și chiar cu închisoare, conform prevederilor codului penal; comunele sunt responsabile pentru orice furturi sau stricăciuni aduse liniilor telegrafice în tot cuprinsul lor. *Articolul 165.* Constatările făcute prin procesele-verbale de către agenții telegrafo-poștali, vor fi valabile în justiție până la proba contrarie». Pentru motivul că aceste stricăciuni sunt foarte numeroase, iar reprezentanții forței publice nu pot identifica de cele mai multe ori pe răufăcători, nu ne rămâne decât să executăm prevederile legale și să imputăm costul degradărilor materialelor comunelor în raza cărora s'au produs pagubele. Cum un cont are valoare de circa una mie lei și cum urmărirea sumelor durează ani de zile până să se încaseze, rezultat la care se ajunge după nenumărate și împovărătoare intervenții, credem nimerit a vă semnala cauzele cari produc aceste mari neajunsuri, cari se resfrâng asupra bugetelor comunale. Locuitorii fără cunoștința de urmări, din motive neîntemeiate sparg izolatoarii albi de porțelan, sau își însușesc pentru trebuințe personale sârma depe liniile telegrafice sau telefonice ori stâlpii din diferitele noastre depozite. Stricăciunile se constată cu procese-verbale, încheiate cu autoritățile și deci valabile în justiție și în urma neputinței de a se dovedi răufăcătorii, sumele respective se trec asupra comunelor. Suntem convinși că dacă autoritățile comunale ar întreprinde o acțiune de informare a locuitorilor asupra celor de mai sus, pagubele s'ar reduce la minimum, dacă n'ar dispărea cu totul. Cu onoare vă rugăm deci să binevoiți a dispune ca organele de sub ordinele Dvs (Primari, Notari și învățători) împreună cu Prea Cucericii Preoți să țină întruniri cu populația comunelor respective, prin cari sătenii și copiii lor să fie informați asupra celor de mai sus și să evite cu desăvârșire astfel de contravenții, iar pe cei pe cari eventual i-ar prinde asupra faptului, să-i denunțe autorităților comunale, sub sancțiunea ca atunci când comuna ar fi pusă la plata vreunei sume de această natură, locuitorii comunei respective vor fi supuși la plata solidară a sumei. Acest lucru să fie cât mai bine și cât mai pe înțeles clarificat tuturor prin întruniri cum și în școală de către Domnii In-

vățători și aducerile la cunoștință să se repete cât mai des spre a obișnui populația satelor în general și pe copii în special se respecte avutul statului. p. Director Regional P. T. T. Oradea, Farcu.

No. 1200 - 1936. **Culegerea și distrugerea omizilor și cuiburilor lor.** Comunicăm în copie ord. Onor. Minister No. 20.911 - 1936, spre știre și conformare: Domnule Revizor școlar, Având în vedere datele pe care Serviciul de Protecția Plantelor din Ministerul Agriculturii le are, prevede o puternică invazie de omizi pentru primăvara anului acesta, la arborii roditori. În adevăr aproape în toate livezile de pomi se pot observa numeroase cuiburi de omizi agățate de ramurile arborilor. În fiecare cuib, colonii întregi de omizi așteaptă timpul călduros al primăverii pentru a se năpusti asupra frunzișului și florilor distrugându-le. În vederea prevenirii acestei invaziuni, care amenință livezile noastre de pomi fructiferi este indispensabil să se aplice cu strictețe curățitul acestor cuiburi de omizi și distrugerea lor prin foc. Acest curățit de cuiburi de omizi, este necesar să fie făcut de toți proprietarii sau usufructuarii de pomi fructiferi, astfel rezultatele vor fi nule. Sunt în vigoare articole din legile existente care prevăd chiar sancțiuni pentru cei cari nu vor distruge cuiburile de omizi până la 1 Martie. În consecință vă rugăm să binevoiți a dispune ca aceste măsuri de luptă să fie aduse la cunoștința școlilor din județ, spre a da concursul în vederea culegerii și distrugerii omizilor și cuiburilor lor. Director, Al. Voinescu. Șeful serviciului, F. Teodorescu.

No. 293 din 5 Martie 1936. **Posturile libere în vederea transferărilor din 1936.** Comunicăm în copie, decizia No. 25872 - 1936, a Onor. Minister spre știre și conformare pentru cei interesați. *Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor.* Direcțiunea Învățământului primar. Se aduce la cunoștința generală, că membrii titulari al Corpului didactic primar, care doresc a fi transferați, conform dispozițiilor art. 123 și 124 diu legea învățământului primar, precum și art. 69, aliniatul 3, modificat prin legea art. unic publicată în Monitorul Oficial No. 93 din 19 Aprilie 1936, în locurile publicate vacante notate în tablourile de mai jos, precum și în cele ce eventual ar deveni vacante prin transferările altora, vor înainta cererile lor de transferare Serviciilor locale de Învățământ respective, dela data publicațiunii și până la 1 Aprilie 1936. Când transferarea se cere pentru o școală din altă regiune, Serviciul local de inv., care a primit cererea este obligat, ca până la 15 Aprilie 1936, s'o înainteze regiunii unde se găsește școala, la care s'a cerut transferarea. Cererile vor fi însoțite de avizul motivat al Inspectoratului școlar respectiv, iar

în cazul când sunt mai mulți solicitanți pentru acelaș post, candidații vor anexa la cereri și acte, prin care să facă dovada dreptului de a fi în ordinea indicată de art. 124 din lege. *Posturile vacante la școlile primare rurale din jud. Sălaj.* 1. Asuajul de jos mixtă, I. învățator. 2. Badăcin mixtă, III. învățator. 3. Bogdana Huta mixtă, I. învățator. 4. Cehul-Silvaniei mixtă, III. învățator. 5. Chieșd mixtă, II. învățătoare. 6. Cig mixtă, II. învățătoare. 7. Corni mixtă, I. învățator. 8. Crasna mixtă, III. învățator. 9. Crasna mixtă, IV. învățator. 10. Crasna mixtă, VII. învățătoare. 11. Creaca mixtă, II. învățătoare. 12. Ciurtelecul-Șimleului mixtă, II. învățătoare. 13. Jibou mixtă, II. învățătoare. 14. Mirșid mixtă, I. învățator. 15. Nadișul-Hododului mixtă, I. învățator. 16. Odești mixtă, II. învățătoare. 17. Ortelec mixtă, I. învățator. 18. Ratin mixtă, I. învățator. 19. Reghea mixtă, I. învățator. 20. Sălsig, II. învățătoare. 21. Sângeorzul de Meseș mixtă, I. învățator. 22. Stărciu mixtă, II. învățătoare. 23. Supurul de jos mixtă, I. învățator. 24. Șarmășag mixtă, III. învățator. 25. Valea-Târnei mixtă, I. învățator. 26. Dobra mixtă I. învățator. *Posturi vacante la școlile primare urbane din Județul Sălaj.* 1. Carei școala No. 1. fete V. învățătoare. 2. Carei școala No. 2. mixtă 4, II. învățătoare. 3. Carei școala No. 2. mixtă, IV. învățator. 4. Șimleul-Silvaniei fete 4, II. învățătoare 5. Șimleul-Silvaniei fete, IV. învățătoare. Tot pentru transferările ce urmează a se face pe 1 Septembrie 1936, mai sunt vacante următoarele 5 posturi noi înființate de Onor. Minister prin Deciziunea No. 18341—1936, pe data de 15 Octombrie 1935, dar care deciziunea ne-a sosit numai la 27 Februarie 1936. *Școli primare rurale.* 1. Ceheiu-Cătun mixtă I. învățator. 2. Cristolț-Cătun mixtă I. învățator. 3. Marca-Huta mixtă I. învățator. *Școli de copii mici.* 1. Boghiș I. învățătoare. 2. Șilindru I. învățătoare.*)

No. 638 — 1936. **Cultivarea terenurilor de experiență.**

Avem onoare a face cunoscut că, în conformitate cu dispozițiunile art. 76 din Legea inv. primar, Câmpul de experiență al fiecărei școale, trebuie cultivat sistematic, după un plan de cultură agricolă care urmează a se înainta Regiunilor Agricole respective spre aprobare. Intrucât suntem informați că aceste planuri nu se lucrează, iar câmpurile de experiență în majoritatea cazurilor, nu se cultivă în mod rațional, facem cunoscut că în acest an, planurile se vor întocmi și înainta spre aprobare până la data de 1 Aprilie 1936. De executarea în tocmai a prezentului ordin, rămân personal răspunzători Dnii directori ai școalelor.

*) NOTĂ. La înaintarea cererilor se vor observa strict dispozițiile din Circulara No. 3599—1936 „Bul. Șc.” Nr. 7. Se vor anexa fișa personală și acte doveditoare și se înaintază direct Serviciului local, iar nu Revizorulul. Altfel nu se vor lua în considerare.

No. 728—1936. **Abuzurile elevilor minoritari în sus-tragere dela frecventarea școlii.** Ministerul a fost informat că elevii și elevele de confesiune reformată, *candidați la actul religios al „Confirmării”* nu mai urmează regulat la școală, începând din luna Februarie până la «Inălțarea Domnului», fiind obligați ca în acest timp să meargă zilnic la preoți, în vederea pregătirii lor pentru „confirmare”. S'a mai constatat că după săvârșirea «confirmării» atât băieții cât și fetele își iau adesea anumite libertăți, cari nu cadrează în situațiunea lor de școlari, iar unii dintre ei se socotesc dispensați de obligativitatea de a mai frecventa școala. Pentru a se preîntâmpina acele neajunsuri, Ministerul a cerut Episcopiilor reformate să dea dispozițiuni ca actul confirmării elevilor și elevelor să se facă după terminarea școlii primare, adică *la vârsta de cel puțin 14 ani*. Deasemenea s'a constatat că unii părinți, când copiii lor ajung în clasele *supraprimare, scot dela autorități certificate sau cărți de servitori*, chiar când nu se angajează ca atare, pe cari le prezintă ca justificări pentru scutire de amendă școlară. Se atrage atențiunea că acele certificate sau cărți nu pot în nici un caz să dea scutire de obligativitatea frecventării școlii până la terminarea ei și ca urmare nu pot să anuleze amenzile pronunțate. Dnii directori școlari vor lua măsuri pentru executarea acestor dispozițiuni ale Onor. Minister date cu Ord. No. 175003—1935.

No. 1222—1936. **Predarea religiei.** Ministerul fiind informat că unii preoți însărcinați de către organele administrative bisericești să predea învățământul religiei în școlile primare, neglijează aceasta îndatorire, iar alții nu-i dau destulă atenție predării materiei prevăzută în programa de învățământ astfel că învățământul religiei și educației religioase slăbesc în școala primară, în loc să fie mai intensificată. Cu ordinul No. 28.128 din 14 Februarie 1936 pune în vedere celor în drept să dea toată atențiunea predării învățământului religiei, acesta având o importanță deosebită pentru educația religioasă și morală a copiilor. Organele de control vor semnala Ministerului toate neglijențele și abaterile constatate, spre a lua măsurile de cuviință.

No. 580 1936. **Învățământul religios al elevilor sectari.** Vă facem cunoscut că Ministerul în urma adresei Consiliului de Control Bisericesc cu ord. No. 218979—1935 a aprobat ca și școlarii fii de sectanți, sunt obligați a dovedi directorilor de școli, că au urmat cursuri de religie corespunzătoare la organele competente a acelor secte din care părinții lor fac parte. Aceasta pentru a nu se înțelege greșit aplicate ordinele ce s'au dat în această privință, care au produs neînțelegeri și

tulburări în unele comune din circumscripția Sfetei Episcopii a Argeșului.

No. 778—1936. **Rețineri pentru „Casa Învățătorilor“**
Onor. Minister cu ord. No. 19735—1936, a aprobat să se rețină prin statele de salarii, ale învățătorilor, pe baza listelor de membrii cotizatori, ce se vor prezenta de către Asociațiile județene, secțiuni ale Asociației generale a învățătorilor din România, din salariul fiecărui învățător, timp de 3 ani, sumă de minimum 10 lei lunar, pentru fondul „Casei Învățătorilor“ ce se va ridica în București, așa cum s'a hotărât prin votul adunării generale a Asociației generale a învățătorilor, la Chișinău în Septembrie 1932. Cei cari vor refuza, nu vor fi obligați.

D. Ilea, revizor școlar.

PAGINA ASOCIAȚIEI.

No. 3—1936.

Către Domnii dirijori de coruri învățătorești

Comitetul central al Asociației noastre în ședința ținută în ziua de 30 Ianuarie a. c. în Zălau, a hotărât că în *23 Mai a. c.*, cu ocazia adunării generale va sărbătorii în mod demn pe învățătorii trecuți la pensie în anul 1935.

În seara zilei susnumită deci se va da un program festiv cu concursul corurilor învățătorești din județ.

În consecință sunt rugați dnii dirijori de coruri să binevoiască a ne comunica din vreme corurile (2—4 cântări) cu cari doresc a se produce cu aceasta ocaziune, ca să fie trecute în program.

Șimleu, la 8 Februarie 1936.

Președinte,
Simion Oros.

No. 9—1936.

PROCES-VERBAL

luat azi, 8 Martie 1936, în adunarea generală extraordinară a Asociației Învățătorilor din Jud. Sălaj, ținută în localul școalei primare de stat din Zălau.

Prezenți: Simion Oros președinte, Valeriu Oșian secretar și un număr considerabil de membrii. Revizoratul școlar este reprezentat prin dnii Dumitru Ilea revizor și Petre Popescu subrevizor.

1. Dl Simion Oros președinte, salutând pe cei de față, declară adunarea deschisă, apoi în continuare arată că, această adunare a fost convocată în urma hotărîrii Consiliului General al Asociației Generale a învățătorilor, luată în ședința ținută la București în ziua de 1 Martie a. c. pentru a discuta asupra problemei extrem de importantă și urgentă a situației învățătorilor în legătură cu viitorul buget. Arată mai departe punctele asupra cărora adunarea este chemată a hotărî, amintind totodată că lupta se dă mai întâiu în interesul și pentru învățătorii tineri și numai în al doilea rând pentru soluționarea problemelor, care privesc totalitatea învățătorilor, amintind că, în lupta ce o duce învățătorimea pentru revendicarea drepturilor sale legale, are alături de ea pe șeful suprem al școlii, Ministrul Instrucțiunii dl Dr. C. Angelescu, care «*nu înțelege și nu poate admite să fie știrbite și sacrificate drepturile legale ale învățătorilor*». Dar subliniază și activitatea și lupta dârză pentru câștigarea și menținerea drepturilor învățătorilor duse fără interes personal și cu tot devotamentul a președintelui Asociației Generale dl D. V. Toni. Cere învățătorilor deplină solidaritate pentru izbândă.

După mai multe discuții din partea membrilor prezenți asupra situației, ia cuvântul dl secretar general Valeriu Oșian spunând: «Ducând lupta pentru revendicările noastre materiale, o facem nu dintr'un interes egoist de breslă, ci o subordonăm unui interes național. Învățătorului, căruia îi lipsește minimul de existență, nu i se poate cere o muncă intensivă în domeniul greu al educației, muncă menită să consolideze neamul și țara. Dreptatea cauzei noastre este confirmată și de împrejurarea că, în această luptă avem alături de noi și oficialitatea școlară în frunte cu părintele școlii române, dl Dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunii. Ba mai mult, dreptatea ne-o recunosc toți conducătorii țării, dar spun că-s vremuri grele, criză, nevoia de înarmare, etc. Perfect adevărat, le vedem și noi aceste greutăți, dar să le suporte toți fiii acestei țări în măsură egală. Și apoi oare educația masselor nu-i tot o operă de înarmare, de înarmare a sufletelor la rezistență?

Sabotarea acestei acțiuni de culturalizare a masselor prin neglijarea învățătorilor și a școlii constituie o crimă, contra căreia cuprinși fiind de cele mai profunde sentimente patriotice, protestăm cu toată făria, propunându-vă următoarea

MOTIUNE:

Asociația învățătorilor din județul Sălaj, în adunarea generală extraordinară ținută în Zălau în ziua de 8 Martie a. c. după ce a ascultat cuvântul președintelui Asociației și diferite expuneri ce s'au făcut cu privire la situația școlii primare

și a învățătorilor în momentul când se pregătește viitorul buget, a hotărît următoarele :

1. Corpul învățătoresc exprimă Dlui Ministru al Instrucției deplină grațitudine pentru dârza sa atitudine de apărător al școalei naționale și dreptății corpului didactic.

2. Cere cu tărie prevederea în buget a sumelor trebuitoare pentru satisfacerea următoarelor drepturi legale :

a) Plata cu salariul convenit învățătorilor cu titlu provizoriu, a tuturor celor ce funcționează cu acest titlu, dar nu primesc acum decât salariul de suplinitor.

b) Ocuparea în Septembrie viitor cu titulari a tuturor posturilor vacante și creierea numărului de posturi imperios cerute de nevoile școalei primare.

c) Plata gradațiilor din anul curent și a celor scadente la 1 Aprilie a. c.

d) Plata sporurilor convenite prin definitivat și înaintare.

e) Salarizarea în conformitate cu legea, învățătorilor din zona eteroglotă.

f) Plata suplinitorilor celor aflați în concediu pentru boală gravă.

Plata cheltuelilor de înmormântare convenite familiei unui învățător decedat.

3. Apelează la întreaga presă, să îmbrățișeze și în această clipă, cauza corpului didactic și deci a școalei, cu aceeași largă înțelegere și cu aceeași calduroasă convingere cum a făcut-o întotdeauna.

4. Cere colegilor din Parlament și parlamentarilor din județ, ori din ce partid politic ar face ei parte, să acționeze cu energie, uniți și solidari pentru ca drepturile școalei și a învățătorilor, să nu fie iarăși călcate în picioare.

5. Cere convocarea în București, în caz de nevoie, a unui congres general extraordinar pe țară la data și în condițiile în cari va crede de cuviință Președintele Asociației Generale.

6. Până când se vor obține asigurări hotărîtoare, că toate drepturile legale arătate mai sus vor fi înscrise în buget, învățătorimea se consideră mobilizată, așteptând în ordine și disciplină perfectă hotărîrile conducerii centrale a Asociației Generale.

În continuare adunarea generală extraordinară, hotărăște, să se trimită, următoarele telegrame :

Maestății Sale Regelui :

Învățătorii Sălăgeni din adunarea generală extraordinară,

ținută în Zălău, 8 Martie crt. își îndreaptă gândurile către Maiestatea Voastră, ca cel mai devotat spriginitor al Culturii Naționale exprimându-și cel mai adânc sentiment de iubire și supunere față de Tron și Dinastie.

Dr. C. Angelescu Ministru Instrucțiunii :

Învățătorii Sălăgeni, Vă exprimă întreg devotamentul pentru părinteasca ocrotire a școlii și slugitorii ei.

Dlui G. Tătărescu Prim Ministru :

Învățătorii Sălăgeni din adunarea generală extraordinară, ținută azi 8 Martie crt. Vă solicită sprigin binevoitor pentru școala și cultura națională.

Dlui G. Antonescu Min. Finanțelor :

Învățătorii Sălăgeni, Vă solicită aprobarea drepturilor legale pentru școala românească.

Dlui Dv. Țoni :

Pentru lupta eroică ce duce-ți cu multă jertfă, învățătorii sălăgeni Vă transmit omagii recunoscătoare.

2. Dl Simion Oros președinte, aduce la cunoștința adunării, că Min. de Finanțe cu No. 43.748—1936, a ordonat salariile restante pe lunile Martie și Aprilie 1932, în titluri de împrumutul de consolidare din 1935, cari titluri probabil, că la finea lunii crt. vor fi distribuite celor în drept.

Ad. 2. Adunarea ia act.

3. Dl Nicolae Căprariu, arată situația grea, în care se găsesc colegii învățători, cari au funcționat și ca suplinitori și numai în ultimul timp au fost avizați de a se înscrie la examenul de definitivat din sesiunea anului curent. Acești colegi n'au timpul disponibil de a se pregăti pentru acest examen, de aceea propune să se solicite prin Asociație amânarea acestui examen pentru luna Iunie crt.

Ad. 3. Adunarea își însușește propunerea de mai sus.

4. La propunerea dlui sub revizor P. Popescu și a dnei Valeria Mureșan, adunarea încredințează conducerea asociației să intervină, ca pentru examenul de definitivat și gr. II. din sesiunea anului curent, pentru conducătoarele de grădini de copii, chemate la acestea examene să se fixeze centre de examinare pe regiuni : pentru cele, cari funcționează în Ardeal la Cluj.

5. Dl Dumitru Ilea revizor școlar, arătând situația grea, în care se găsește corpul didactic primar și activitatea extrașcolară multilaterală, prin care este supraîncărcat, se solidarizează la lupta, ce o duce învățătorimea pentru revendicările

drepturilor sale legale. Dsa spune, că dacă țara are nevoie de ostași pentru apărarea fruntariilor, în acelaș timp are lipsă și de ostași viguroși pentru combaterea analfabetismului și întărirea caracterului național. Asigură pe învățători, că șeful suprem al școalelor este alături de lupta dreaptă ce-o duce azi învățătorimea.

Ad. 5 Adunarea ia cunoștință cu satisfacție de declarațiile dlui revizor școlar.

Nefiind alte agende la ordinea zilei, ședința se ridică.

D. c. m. s.

Președinte,
Simion Oros.

Secretar,
Valer Oșanu.

◆ POȘTA REDACȚIEI ◆

Comunicat. Se aduce la cunoștința candidaților la examenul de înaintare gr. II. că în conformitate cu ord. Onor. Minister No. 28025-1936 toate condițiunile art. 119 lit. a)-g) din legea învățământului primar să fie îndeplinite în anii școlari 1934-35 și 1935-36. Cei cari n'au prezentat încă toate actele doveditoare după indicațiile comunicate cu circulara mea No. 235-1935 sau acele sunt incomplete, să se completeze imediat. Numai acei candidați (candidate) vor putea fi admiși la examen cari au la dosare toate actele cerute prin lege (și bineînțeles acele dovedesc evident îndeplinirea condițiunilor) indiferent dacă li s'a făcut inspecția specială sau nu. Neîndeplinirea unei singure condițiuni e suficientă pentru neadmitere.

Inspector școlar,
D. Mărgineanu.

— Din motive independente de voința noastră revista n'a putut să apară în luna Februarie. Așa se explică apariția ei acum în număr dublu.

— Administrația roagă pe Onor. abonați nemembrii ai corpului didactic primar să-și completeze abonamentele din anul trecut la 200 lei trimitând încă câte 80 lei.

— Articolele pentru numărul viitor se primesc până la 25 Martie.

Redactor responsabil: **D. Mărgineanu.**

Tipografia „Luceafărul” Zălau — Telefon No. 10